

Antonescu Litvinow-val

(Rador.) Victor Antonescu tárgyalásait. Ismét...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Antonescu Litvinow-val...

Dr. Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

UJ KELET

ESZDŐPOLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej

Bérmunkások leveleit nem fogadjuk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Martos Ernő. Feltétele szerkesztő: János Ferenc. Bencsúr szerkesztő: Nándor Szegei Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Csütörtök, 1936. szeptember 24.

5696. EV. TISRI 8. XIX. EVF. 222. SZAM

Kezelőorvosa nem ismerte fel idejekorán Titulescu betegségét

Titulescu már szinte túl van a veszélyen

Bucuresti, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) Kedden este fél tizenegy órakor St. Moritzból jelentették a fővárosba, hogy Titulescu állapota változatlan. Az orvosok este kilenc órakor újabb konziliumot tartottak és megállapították, hogy nincs szükség orvosi közlemény kiadására. Az éjszaka Titulescu jól aludt. Midőn felébredt, maga kérte, hogy enni adjanak neki. Orvosai csak a szerda esti órákban látogatták meg ismét, amikor is konziliumot tartottak. A beteg valamivel nyugodtabban érzi magát, de állandóan izzad, mint a tegnapi vérátömlesztés után is.

Titulescu táplálása az orvosok egyik legfontosabb gondját képezi.

A volt külügyminiszter két hónap óta teljesen étvágytalan és az orvosok ismételt figyelmeztetése ellenére is alig evett.

Most a súlyos vérszegénység miatt táplálása rendkívül nehéz, viszont a hiányos táplálkozás miatti általános gyengeség ugyancsak fokozza a bajt.

Az orvosok még mindig nem ismerik a volt külügyminiszter állapotában néhány hét óta bekövetkezett válság igazi okait. Titulescu már évek óta betegeskedik. Hőmérséklete állandóan a normális fölé volt. Az állandó erőfeszítések és idegizgalmak, amelyek között élt, az át nem aludt éjszakák, amelyek a különböző nemzetközi tárgyalásokat és konferenciákat készítette elő, az az idegfeszültség, amely egy, a világesemények centrumában álló politikusnál végzetesen fellép, mind hozzájárult állapotának rosszabbodásához. Pihenő és szünet nélkül dolgozott és orvosainak kétségbeesett figyelmeztetése ellenére is elhanyagolta egészségét. Julius vége felé azután olyan mozzanatok merültek fel, amelyek vérszegénységre egyébként is hajlamos Titulescu állapotában veszélyes rosszabbodást idéztek elő. Az ok mária is lehet, vagy a vérszegénység maga. A túlfeszültségnek és kimerültségnek ez állapotában a beteg gyakran elveszti vérenek egyensúlyát. Titulescu vörös vértestjeinek száma katasztrofálisan csökkenni kezdett és heveny-vérszegénységet idézett elő, amely egyike a vér legaggasztóbb és legnehezebben leküzdhető patológikus jelenségeinek.

Az is lehetséges, hogy a vörös vértestek elűnését mikroorganizmusnak, vagy valamilyen pusztító anyagnak a szervezetben való jelenléte idézi elő.

Az orvosok, mint mondtuk, még mindig nem tudták a pontos okot megállapítani. Érdekes ezzel kapcsolatban az egyik rádióállomás mai jelentése, amely szerint mintegy két hónappal ezelőtt Montreuxban az egyik angol delegátus figyelmeztette Titulescut arra, hogy meg akarják mérgezni. Tény az, hogy augusztus folyamán a vérszegénység nagy léptékkel haladt előre, anélkül, hogy a kellő energiával léptek volna fel vele szemben. Augusztus 29-én Titulescu capmartini kezelőorvosa, aki abban a hitben élt, hogy meggyógyíthatja a volt külügyminisztert, kijelentette, hogy a „beteg kicsuszott a kezéből”. Ezen a napon következett be a Tatarscu-kormány lemondása és átszervezése Titulescu félretolásával. A vele szemben alkalmazott eljárás a betegre lesújtó hatást tett. Egy oly élenk temperamentumu és állandó idegfeszültségben dolgozó ember

számára, mint Titulescu, aki minden szenvedélyével és egész lelkével harcolt az ország ügyéért, az emiatt beállott lelki megzavarodást követő fizikai összeomlás könnyen érthető.

Sürgősen Cap Marinba hívták Landowszki professzort, aki nemcsak az orvosvilág egyik híressége, de Titulescunak igen benső barátja is. Az ő intézkedésére szállították át St. Moritzba a volt külügyminisztert. Most a Subreta villában ápolják Titulescut, fent az Alpokon 2010 méter magasságban a tenger színe fölött, ahol már megszűnnek a fenyőerdők és néhány száz méterre már kezdetüket veszik a gleccserek. A Saint Moritzba való átszállítás után Titulescu állapotában nem következett be a várt javulás.

Pontosan egy héttel ezelőtt a vérszegénység oly súlyossá vált, hogy azonnal vérátömlesztést kellett végezni. Azt mondják, hogy ha ezt az átömlesztést nem végzik el, a beteg sorsa meglett volna pecsételve. Órák, vagy talán csak percek kérdése volt már.

A Titulescu szervezetébe bevezetett 750 köbcentiméter svájci vér mentette meg. Egy erőteljes, egészséges orvosprofesszor, dr. Bruslein adta hozzá a vért, majd a második és harmadik vérátömlesztéshez leánya, dr. Bruslein kisasszony, aki hasonlóan hatalmas természetű és tökéletesen egészséges.

Titulescu szervezete pillanatnyilag képtelen saját erejéből regenerálni a vért,

ezért vált oly sűrűn szükségessé a vérátömlesztés, amelynek azonban csak rövid időtartamra szóló jótékony hatása van. Minden átömlesztés után jobban érzi magát. Enni kér, érdeklődik a politikai helyzet iránt. Ez a hatás azonban rövidesen elmúlik és a betegség urrá lesz a volt külügyminiszteren.

Lényegesen javult Titulescu állapota
St.-Moritz, szeptember 23. Titulescu állapota lassu, de állandó javulást mutat, melynek alapján remélni lehet, hogy a beteget megmentik az életnek.

Az orvosok komolyan reménykednek az örövendetes javulás láttán. Az orvosok szerint Titulescu már szinte túl van a veszélyen. Dr. Bruslein hosszas telefonbeszélgetést folytatott Abrámi professzorral, aki Párizsban tartózkodik és informálta a betegség menetéről. Abrámi a vér regenerálódását a kezelés sikere egyik biztató jelének tudja be. Abrámi holnap érkezik St.-Moritzba, amikor új konzultációt tartanak az orvosok az ezután következő gyógy mód kérdésében.

Ernest Udarijanu udvari helyettes marsall ma a fővárosból Saint Moritzba utazott, hogy Titulescut meglátogassa és állapotára felől érdeklődjék.

A romániai újságírószervezet és a Romániában élő külföldi hírlapírók szervezete meleg szerencse kívánatot tartalmazó táviratot küldtek Titulescunak és gyors gyógyulást kívántak neki.

Bronislav Hubermann, a világhírű zsidó hegedűművész, aki Titulescunak évtizedek óta meleg barátságot tart fenn, levélben kívánt gyógyulást a volt külügyminiszternek.

A négus jogilag megnyerte a genfi játszmat

Victor Antonescu Krofival tárgyal, Badulescu Delbossal. Leon Blum ma indul Genfben. Súlyos következményei lesznek Olaszország elfordulásának a Népszövetségtől?

Genf, szeptember 23. A genfi népszövetségi ülészek eseményeinek középpontjában még mindig az abesszin delegáció kizárásának ügye áll. A mandátumigazoló bizottság határozata után ma a speciális jogászbizottság is úgy döntött, Abessziniának a népszövetségi közgyűlésen való részvételével kapcsolatban, hogy a kérdést a hágai nemzetközi bíróság elé utalják.

A genfi események ilyen fordulata mindenesetre igen jelentős következményekkel járhat az európai helyzetre. Az előzmények után ugyanis a genfi határozat majdnem egyértelmű azzal, hogy Olaszországnak lehetetlenné teszik a népszövetségi tárgyalásokon való részvételt. Ez pedig annyit jelenthet, hogy Róma a Genftől való teljes elfordulásra rendezi be külpolitikáját, aminek súlyos következményei kiszámíthatatlanok.

Egység a kisanant és a Balkán-szövetség köreiből a népszövetségi problémák ügyében

Genf, szeptember 23. (Rador.) Tegnap délután 16 órakor Victor Antonescu Ráisdí Arras látogatását fogadta, 18 órakor Krofita cseh-szlovák külügyminiszterrel tárgyal majd 19.30 órakor Munters lett külügyminiszterrel értekezett. A Balkán-szövetség

és a kisanant külügyminiszterei és főmegbízottai között állandó szoros kapcsolatot tartanak fenn és a Népszövetség előtt megvitásra kerülő összes problémákkal szembeni állásfoglalásuk az egység és szolidaritás szikláján mozog, ami a két organizmusnak a béke konszolidálása és megszervezése érdekében kifejtett munkálkodását jellemzi.

Egylejü jelentés szerint Victor Radulescu külügyi államtitkár és Mirocea Durma pénzügyi államtitkár közös kihallgatáson voltak Yvon Delbos francia külügyminiszterrel.

Leon Blum ma indul Genfben

A genfi események alakulása szempontjából nagy jelentőséget tulajdonítanak Leon Blum francia miniszterelnök Genfben való érkezésének. Leon Blum pénteken délelőtt még minisztertanácson vesz részt, amelyen a genfi kérdésekkel kapcsolatos francia álláspontot szegik le. A minisztertanács lezajlása után a francia miniszterelnök azonnal Genfben utazik.

Neurath budapesti tárgyalásai

Budapest, szeptember 23. Von Neurath német külügyminiszter visszatért a fővárosba (Folytatása a 8. oldalán)

VILAG TÜKRÉ

Utazás a vérző Spanyolországon át

Szeptember első felében érkeztem a spanyol határra. Barcelonában hat órát kellett várakoznom a csatlakozó vonatra. Ez alatt bejártam a várost. Mindenhol békeség és nyugalom.

A tengerparton fiatal fiúk és lányok játszanak, fürödnek, az arnyas parti fák alatt gyermekek építenek homokhegyeket. De a városban minden felnőtt fegyverrel jár, nagyrészt a nők is. A milícia tagjai úgy ülnek a kávéházban, hogy a karabély a hátukon lóg.

Indulás Madrid felé. A mezők elhanyagoltak, a termés félig összegyűjtve árválkodik a földeken: a dolgozó Spanyolország erejét most az önvédelem köti le. Sziklás hegyek közé érünk, itt is, ott is, feltűnik egy-egy táborhely, a magaslatokon gépfegyveres őrségek vigyáznak.

Hajnalba Madridba érkezünk. Egész délelőtt lótas-futás, alkudozás, magyarázkodás. Végre autót utalnak ki, amelyen a guadarramai frontra mehetünk majd.

Délután Madridban csatangoltam. Itt is minden férfi, asszony fegyverben. Mindenki végsőkéig el van szánva arra, hogy Madridot megvédelmezze, ha netán szükség volna rá. De ugyanakkor azt is érzem mindenütt, hogy a madridi nép biztonságban érzi magát és a lázadók nem is juthatnak a főváros közelébe.

Éjszaka pedig éber figyelemmel kutatják az eget a fényszórók. A város teljesen sötétségbe burkolódik. Seholy egy fénypont. Féltenkettő után senkisek sem szabad az utcán járnia.

Végül mégis nyolc napig kellett Madridban maradnom. Ezalatt 12 légitámadás viharzott el a spanyol főváros fölött, de ezek közül csak egy okozott komolyabb kárt. A lázadók repülőinek közlekedését élesen szivító szirénák jelzik. Délfelől jöttek, rendszerint éjszakánként, vagy estefelé. Ha este jöttek, az uccák percek alatt kiürültek és a madridi földalatti alagútját használták védőhelyül.

Rendszerint a légitámadás a repülőgépmotorok ijesztő zugásával és néhány céltévesztett bomba robbanásával végetért. De az ellenforradalmárok légitámadásainak gyöngeségét igazán csak az egyetlen „nagy” támadásnál figyelhettem meg. Rendkívüli nagy sebességgel siklottak el a város fölött, mert félnek a légeihárító ágyuktól. A kormányrepülőket nem szállnak föl, mert nem akarnak Madrid feje fölött légitámadást provokálni. A lázadók repülőgépeinek bombái tuccatjával hullanak le céltalanul üres helyekre és nagyon sok közülük egyáltalán nem robban föl. Két bomba esett a hadügyminisztérium udvarára, de nem okozott kárt. A „nagy” támadásban két bomba megrongálta a Calle de los Heroson fekvő milícia-barakokat. A bombázásnak hét sebesült és egy halott áldozata volt.

Fegyveres kísérettel indultunk nyolcnapos várakozás után a guadarramai frontra. Figyelmeztettek, hogy az utat saját kockázatunkra kell megtennem. Az utazás első fele olyan volt, mint egy tündérlátás. Hegyekre föl, völgyekbe le, az ut egyik oldalán sokszor 400—500 méteres szakadékok. Többször igazoltatnak, természetesen, míg a guadarramai fensíkon lévő főhadiszállásra érkezem. Ennek a területnek a parancsnoka Rabio alezredes, a spanyol hadsereg egyik legkiválóbb katonai szakértője.

Kétezen táboroznak itt a fenyvesek között. Fenyőfából összetakolt kunyhókban laknak, sátor alig áll a kormánycsapatok rendelkezésére. Az élelmiszerezellátás bőséges. Kenyér, füstöltus, szőlő, rizs, hagyma és paradicsomkonzerv van elegendő. A felszerelés igen jó, csak néhányan viselnek

kissé elavult fegyvert. Megnehezíti a harcokat, hogy itt fent az éjszakai fagyosan hidegek, de nappal még 30—32 fokra emelkedik a hőmérséklet.

A főhadiszállásról a második vonal felé indulunk. Hétszáz méterrel magasabbra. Ösvéteken mentünk fel szédítő ösvényeken. Két ellenséges repülőátadás alatt a sziklához lapultunk. A bombák fele itt sem robbant fel.

Az egyik elérhetetlen szakadék mélyén mutatták azoknak a falusiaknak a rettenetesen megcsontított holttestét, akiket egy hét előtt a lázadók lelődöztek. Ezt a területet a köztársaság csapatai azóta hódították vissza, de a szakadék mélyére nem tudták még a harcok közben leereszkedni.

A második vonalban már szikla- és főtörzsbarrikádok fogadnak. A hegyek itt valósággal együtt élnek a jogaikat és szabadságukat védelmező emberekkel. A harcok közül háromnak a felesége is ott van a hős harcosok közt. Mindent bátran végigszenvednek, csak a repülőgéptámadástól félnek. Az egyik asszony három méter mély barlangot mutat. A légitámadások elől ide húzódnak, már jól kibélelt lombokkal.

Itt is csak fafedezékekben alszanak az emberek. Kevés a sátor és kevés a pokróc.

Az első vonalba gyalog juthatunk csak el, az ösvéteket hátrahagyjuk. Állandó tüzelés közepette jutottunk ki az állásokba. Az utunk vége felé, ugylátszik, a lázadók észrevették csoportunkat, mert az ágyuk lövedékei körülöttünk csapkodtak és a lehasított szikladarabok veszedelmeztették a járást. Kint keményen folyt a harc.

A főhadiszállás közelében, a Santa Maria-kolostorban meglátogattam egy kötözőhelyet. A kolostor egyike Spanyolország legszebb egyházi épületeinek. Finoman és kecsesen emelkednek az arabos tornyai a fák fölé.

A szerzetesek fáradhatatlanul dolgoznak a sebesültek körül, szívesen segítenek a Népfront orvosainak. A közeli falvak asszonyai is odagyűlnek minden nap, hogy segítsenek a sebesülteken.

A guadarramai front másik szakaszán La Granjába éppen akkor érkeztem, amikor a templom előtt egy nagy fehér szakácsköténybe öltözött, szemüveges, kopasz emberke irányította az élelmiszerszállást. Az asztalok előtt a hegyi falucska népe állt sorba és a kis szemüveges ember buzgón osztogatta a kenyér- és tejadagokat. Az arca oly feltűnő volt, hogy emlékeztem utána. A falu közlelési biztosa — mondották. Később kiderült, hogy a népfront élékmező biztosa a falu piébánosa volt.

Madridba visszaérkezve résztvettem a hadiförvények egyik tárgyalásán. Harminec fasiszta állt a bíró előtt, akik fegyverrel a kezükben kerültek a kormánycsapatok kezére. Valamennyinek volt védője, a tárgyalás perrendszerűen folyt le. A bíróság csak a vezetőket ítélte golyó általi halálra, a legnagyobb részüket 10—20 évi kényszermunkára ítélték.

Madridból Alicanteba utaztam és innen egy francia hajón elindultam Marseille felé.

... לקחתם לכם: משלכם

דעקען זיא רעכטשייטיג איהרען בעדארף אן אחרונים אויס

ארץ ישראל

מכרם ישראל עם הכשר מעולה

לולבים אונד הדסים

בי דער ביליאנטען פערלאסטליכסטען אונד סאלידעסטען בעצונסקוועללעך

B. GLASNER CIUJ

C. Traian 31.

פערקויפטשטעללע אב צום גדלי:

Plaja Mihai Viteazul 39.

אין האף

HERDESSEN AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A palesztinai arabok Ibn Szaudtól kértek tanácsot

Abdullah Emir folytatja közvetítő akcióját a palesztinai araboknál. Lengyelország helyet követeli a népszövetségi mandátum-bizottságban

London, szeptember 24. John Garstang professzor, aki tudvalevőleg egyik legfőbb védője a palesztinai arab álláspontnak az angol politikai életben, kijelentette, hogy csatlakozik ahhoz a javaslatához, amely zsidó-arab kerekasztal-konferenciát irányoz elő abból a célból, hogy megegyezés jöjjön létre a két nép között az angol kormányzat égisze alatt.

A Reuter jeruzsálemi tudósítója ugyanezzel megállapítja, hogy a terror és a megfélemlítések következtében jelentősen csökken azon mérsékelt arab elemeknek a száma, amelyek békés megoldást követelnek a jelenlegi konfliktus elsimítására és így nagyon kevés remény van arra, hogy az arabok önmaguktól szüntessék meg az általános sztrájkot.

Abdullah újra közvetít

Dill tábornok, a palesztinai angol haderők új főparancsnoka és Sir Arthur Wauchope palesztinai főparancsnok repülőgépen Ammanba, Transzjordánia fővárosába utaztak Abdullah emirhez, aki — hír szerint — folytatja közvetítő akcióját az araboknál. Ezt a látogatást oda magyarázzák, hogy angol részről minden közvetítési lehetőséget ki akarnak aknázni, mielőtt elhatároznák az általános ostromállapot életbeléptetését.

Az arabok is folytatják „közvetítő akciójukat” a maguk módján. A legfőbb arab bizottság követet küldött Kairóba, hogy Ibn Szaud kairói diplomáciai megbízottja útján tanácsot kérjenek a nagy arab uralkodótól.

Az arab vezetők kijelentették, hogy hajlandók beszünetelni a sztrájkot, hogyha ezt Ibn Szaud tanácsolja nekik. Ezzel a legfőbb arab bizottság újból előtérbe helyezi az arab királyok befolyását a Palesztinát illető döntésekre. Holott tudvalevő, hogy mértékadó angol politikai körök elutasító álláspontra helyezkednek ezen befolyással szemben.

Az arab bizottság ezen újabb határozatára vezethető vissza az a pesszimizmus, amely a Reuter fenti jelentésében jut kifejezésre a sztrájk kiküszöbölésének lehetőségét illetően.

Újabb terror-cselekmények

Jeruzsálem, szeptember 23. Az utóbbi napokban relatív nyugalom volt Palesztinában az utóbbi hetekben uralkodó feszültséghez képest, de így is több helyen került sor támadásokra és merényletekre. Even Jakob, Nesz Ciona, Givat Machal, Jaone kolóniákon fákat téptek ki az arabok, míg Gadera, Kfar-Szaba és Gan Cham kolóniák ellen támadást kíséreltek meg, de eredmény nélkül. Beisan mellett újból megrongálták a petróleum-csőveket. A tulkameri Állomáson felgyújtottak egy petróleum-tartályt. Szedjera, Gan Javne és Kfar Ecion mellett összeütközésre került sor fegyveres arab bandákkal. Arca mellett a harcok során agyonlőtték a jaffai arab zendülők egyik legaktívabb vezetőjét. Az arab terroristák bombát dobtak egy tibériási zsidó házba. A robbanás következtében az öt éves Elieser Urgeman meghalt, anyja és hetvenöt éves nagyapja súlyosan, apja könnyebben megsérült. A merénylet óriási felháborodást váltott ki a palesztinai zsidóság körében.

Ormsby Gore beszéde

London, szeptember 23. Ormsby Gore gyarmatiügyi miniszter beszédet tartott Saffordban és ez alkalommal a palesztinai helyzettel is foglalkozott. Kijelentette, hogy az angol politikát nem lehet angol katonákra való lövöldözéssel, sem terrorral eltéríteni útjáról. Az angol kormány a békéért dolgozik Palesztinában és nem hagyja magát megtévesztetni.

Herbert Samuel bizakodó nyilatkozata

A Palestine Electric Corporation közgyűlésén felszólalt Sir Herbert Samuel is, aki kijelentette, hogy bizik a palesztinai

béke helyreállításában és az ország fejlődésében. A volt angol belügyminiszter és palesztinai főparancsnok hangsúlyozta, hogy a zavargások ugyan aggodalmat váltottak ki széles körökben, az ország gazdasági strukturáját azonban nem érintették komoly formában. Meg vagyok győződve róla, — mondotta — hogy rövidesen helyreáll a rend az országban és újból meg indul a békés fejlődés. A P. E. C. vezetősége ebben a meggyőződésben való sítja meg üzemének kibővítését, amelyet már az elmúlt évben irányzott elő.

Lengyelország igénye

Genf, szeptember 23. A Népszövetség tanácsának ülésén, amelyen a visszalépő Lord Luggard helyébe Lord Hailcy angol gyarmati tisztviselőt nevezték ki a Népszövetség állandó mandátum-bizottságának tagjává, felszólalt Beck lengyel külügyminiszter és a mandátum-bizottság kibővítését kérte. Hangsúlyozta, hogy lehetővé kell tenni más országok képviselőjét is a mandátum-bizottságban, amelyek élénk érdeklődést tanúsítanak a bizottság

Még a legszegényebbnek is meg kell óvnia legértékesebb kincsét, az egészségét és a legfinomabbat és legmegbízhatóbbat használnia.

feladatai iránt. A lengyel külügyminiszter felszólalása általános feltűnést keltett és általában az a vélemény, hogy a lengyel kormány ezzel bejelentette igényét a mandátum-bizottságban való képviselődésre. Lengyelország tudvalevőleg az eddiginél is nagyobb méretű zsidó kivándorlást szeretne, különösen különösen Palesztina felé. A Zsidó Távirati Iroda értesítése szerint Beck külügyminiszter beszédében egyenesen rámutatott a lengyelországi zsidókérdésre.

Mint ismeretes, a népszövetségi mandátum-bizottság legutóbbi ülészakán kiegészítő jelentést kért az angol kormánytól a palesztinai zavargásokra vonatkozólag. Legújabb genfi jelentés szerint a kiegészítő jelentést Malcolm Macdonald angol dominiumi miniszter eljuttatta a bizottsághoz.

PREMIER! Ma indul minden idők legnagyobb kalandorfilmje: **Garcia futárja** Főszereplők: **WALLACE BEERY,** John Boles és Barbara Stanwick. A film cselekménye és színhelye a forrongó Spanyolország. CAPITOL!

A német hadsereg felszerelése máris tulszárnyalta a franciákéét

Fantasztikus erőfeszítésekkel készül a Harmadik Birodalom a háborúra

Párizs, szeptember 23. A Journal cikksorozatát közli Paul Azan francia tábornok tollából Németország felfegyverkezéseire vonatkozólag. Kétségtelen — írja a tábornok —, hogy Németország igyekszik a löszerek és hadianyagok tekintetében ugyanazt a felsőbb-séget biztosítani magának, mint amelyet a létszám tekintetében sikerült az általános védkötelezettség megteremtése és a szolgálati idő két évre való felemelése révén elérni. Az utóbbi időben a német hadiipar figyelmét három probléma foglalta le: tankokkal szembeni védekezés, a nehéztüzérség fejlődése és a seregek motorosítása.

A tankokkal szembeni védekezést minden gyakorlatban kilenc tankellenes ágyú kell hogy biztosítsa. Ezen felül minden huszár-ezred vagy felderítő csoport három-három tankellenes ágyúval lesz felszerelve. A nehéztüzérség hatalmas fejlődésen ment keresztül. Minden gyalogos hadosztály mellett a konyvi tüzérségi ezrednek körül három 10 és félcentiméteres, két 10 centiméteres és két 15 centiméteres ágyúval nyer beosztást. A motorosítást illetően szintén jelentős előrehaladás történt. Minden egyes német katonai formáció mellett külön motorosított egységek működnek, ezen felül pedig három páncélos autódadosztályt teremtettek. Minden ilyen divízió törzsét egy dandár alkotja, amelynek két ezredében közel ötszáz páncélos autó működik. 1936 elejétől kezdve a felfegyverkezés ritmusa különösen nagy lendületet nyert.

A német statisztikák nyersanyagbehozatali kimutatása abnormán nagy számokat mutat fel azoknál a tételeknél, amelyek a hadiszergyártást érintik. Így például a repülésszerkezeti gyártáshoz szükséges boxit behozatala az 1935 év első felévére eső 149 ezer tonnával szemben 318 ezer tonna volt 1936 megfelelő periódusában. A vasanyagbehozatal 7 millió 14 ezer tonnáról 9 millió 611 ezer 900 tonnára emelkedett a megfelelő időszakban. Ezek a mennyiségek jóval meghaladják a német ipar normális szükségleteit. A hadüzemek termelési kapacitása fokozottan növekszik. Még 1935 folyamán kimutatták a francia kamara hadügyi bizottságában, hogy a Rhein-Metal üzemek havi gyártási képessége több mint kétszáz ágyura emelkedett, míg a Krupp művek havonta több mint kilencven nehézágyúcsövet produkálnak. Ez a két üzem, valamint a Bussing National Automobil-gesel-

schaft azóta a maximumra fokozták termelésüket, nem szólva a többi üzemekről, melyek ugyancsak a hadifelszerelés és munició előállításán dolgoznak.

Paul Azan tábornok megállapítja, hogy a francia hadsereg minden fejlődése ellenére is elmarad technikai felkészültségben a némettől és a mennyiségileg elégtelen hadianyag felhasználását sem mindig a kellő szakértelemmel rendelkező emberek irányítják. Az objektív megfigyelő számára Németország ma nem egyéb, mint hatalmas üzem, ahol a háborút készítik elő és ahol minden szem a jövő háborúja felé irányul. Ilyen körülmények között kézenfekvő a francia tábornok megállapítása, hogy a helyzet meglehetősen nyugtalanító.

Orthodox kóser penzió Budapestén
Andrássy-ut 43 sz. alatt

A budapesti orth. izr. hitközség rabbínátusának felügyelete alatt Budapestén, a magyar főváros szívében kóser penzió nyílt meg.

Modern kényelmű, folyóvízes szobák. Nagyuri ebédlőterem. Elsőrendű koszt. Kívánságra diétás konyha. előnyös árak.

Cime: **Karmel penzió**
Tulajdonosa: Friedmann Józsefné.

A

(Hans

Már az ősember emberi vértől, mi égbekiáltónak, az isteni és az ember benne és a megezeklést és bünhöz. Az ősember úgy volt és ehhez képest szerint jámbor léte. (Ez a két kései „kulturált” meglepető a tünetszerű vadállat is csatájából.)

Ilyennek, gyilkos tartja az ősemberben a Lombroszkus jelenségnek. Nem a szinájira a gyilkosság tülkált. Már a „belegulyosabb” „hét tradíció szerint.

Ez a felfogás emberi életet, kében is, általános. ősi germán jog azágot és üldözi a. A politika az abszolutizmus, ezen az abszolutizmuson. Különleges szemszögből néz meggyilkolását, hanem ünneplést talmazta. „A gyilkosság árán tette a kenyér igé.

Am az ujkor a disztinkcióval és merve, védelmébe tet, — a kenyérlyamán ugyanis a rití mindinkább a kültüi proletáriát helyzete folytán (ezt Kautsky har Kommunizmus cícia forradalombel társainak állati v.

Ezt a biztató bontja a világhá feltámadnak az mint négy éven buzdítanak és ha lentéteket megint az ész, a felkésztesebb volta. A írja valahol Arndtasztija az utból megint ő az ur!

A sort az orosmeg; a fasiszmus megkezdtek és a betetőzte. Megin emlegetett németma. A németek kai gyilkosságba ták. Ebben a mottó és pedig rídejében, a német

Hivatalos né 1919—23. között ság történt. M vagy elvetemülpedig majdnem a mennyiüket jobb azután a meggyenyegét borítottsekre. Addig cs kiderült, hogy — címe kísért felgyilkos, hanem

Hazaszeretet, hatóságokkal fészándék, önvéd törvényfeletti vagy kivételesből tevődik összkolása. Valójában — gyilkosság r ezekre az emugyanis többny — Eisner, Landburg, Rathenau, mokráciát védel demokrácia törnémet helyzetet e szavakkal jelnek nem biztos szágban!

A politikai gyilkosság

(Hans Kilian: Der politische Mord. Europa-Verlag, Zürich)

Már az őseim visszarettent a kiontott emberi vértől, vissza a gyilkosság bűnétől. Éghekkialtónak minősítette ezt a bűnt; az isteni és az emberi rend megbontását látta benne és a megengedezésére feltétlenül vezeklést és bünhődést tartott szükségesnek. Az őseim ugyanis főképpen növényevő volt és ehhez képest minden valószínűség szerint jámbor lény, nem bestiális, sem brutális. (Ez a két nemese tulajdonság csak a kései „kulturált” utódaitól ütözött ki.) Nem meglepő a tünét, — hiszen még a vérszomjas vadállat is csak nagyritkán öldösi a fajtájabelit.

Ilyennek, gyilkos ösztönöktől mentesnek, tartja az őseim a zsidó tradíció is, szemben a Lombroso teóriájával, mely atavisztikus jelenségnek minősít minden gyilkost. Nem a szinájai imperatívuszól számítja tehát a gyilkosság tilalmát, hanem a Noé ivadékaitól. Már a „bené Noach” társadalmában a legsúlyosabb „hét bűn” egyike a vérontás e tradíció szerint.

Ez a felfogás, mely szentnek minősíti az emberi életet, később, a kulturáltabb korban is, általános. A görög, a római és az ősi germán jog egyképpen elítéli a gyilkosságot és üldözi a gyilkost.

A politika azonban lazított ezen az egységes, ezen az abszolút erkölcsi és jogi állásponton. Különlegesen bírálta el, speciális szemszögből nézte a kényur, a tyannus meggyilkolását és nemcsak megbocsátotta, hanem ünneplte is, sőt koronkint megjutalmazta. „A közfelfogás minden áron, a gyilkosság árán is megengedettnek minősítette a kényur igájának lerázását.”

Am az újkor szakított ezzel a veszedelmes disztinkcióval és feltétlenül, kivétel nem ismerve, védelmébe vett minden emberi életet, — a kényur életét is. A 19. század folyamán ugyanis a humanizmus szelleme került mindinkább hatalmába a forradalmi lelkiületű proletáriátust. Megjavult gazdasági helyzete folytán egyre távolodik a proletár (ezt Kautsky hangsúlyozza Terrorizmus und Kommunismus című tanulmányában) a francia forradalombeli rongyos és éhes osztályos társainak állati vadságától.

Ezt a biztató folyamatot egyszeriben megbontja a világháború. A gyilkos ösztönök feltámadnak az emberekben, akiket több mint négy éven át gyilkolásra tanítanak, buzdítanak és használnak. A vitákat, az elmentéket megint az erőszak dönti el, nem az ész, a felkészültség, a szervezet tökéletesebb volta. A törvénykönyv emberét — írja valahol Arnold Zweig — leváltja, félre taszítja az utból a bunkósbotu ember. Most megint ő az ur!

A sort az orosz kommunizmus nyitotta meg; a fasizmus folytatta, amit a bolsevikiek megkezdtek és a német nemzeti szocializmus betetőzte. Megint annak a bizonyos, sokat emlegetett német alaposágnak jár ki a palma. A németek rendszerint vittek be a politikai gyilkosságba, elméletileg is megalapozták. Ebben a munkában jelentős szerep jutott és pedig már a weimari köztársaság idejében, a német legfelsőbb bíróságnak.

Hivatalos német megállapítás szerint 1919—23. között négyszáz politikai gyilkosság történt. Megszokásból, duhajkodásból, vagy elvetemültségből követték el őket, s pedig majdnem majdnem kivétel nélkül valamennyiüket jobboldali radikálisok. A bíróság azután a meggyőződés, az állami érdek köpenyegét borította ezekre a véres kilengésekre. Addig csürte-csavarta a dolgot, míg kiderült, hogy — a Werfel egyik regényének címe kísért fel az emlékezetben — nem a gyilkos, hanem az áldozata a bűnös.

Hazaszeretett, vélt egyetértés, az állami hatóságokkal félreértett parancs, menekülési szándék, önvédelem, vagy vélt önvédelem, törvényfeletti kényszerhelyzet, rendkívüli, vagy kivételes helyzet: ezekből a frázisokból tevődik össze a felmentő ítéletek indoklása. Valójában még a kényur (tyannus) — gyilkosság nevet sem lehet alkalmazni ezekre az emberölésekre. Az áldozatok ugyanis többnyire olyan politikusok voltak — Eisner, Lazdauer, Liebknecht, Luxemburg, Rathenau, — akik az alkotmányos demokráciát védelmezték az alkotmány és a demokrácia törvényes eszközeivel. Az akkori német helyzetet egy szélsőjobboldali politikus e szavakkal jellemezte: Tisztes embernek nem biztos többé az élete ebben az országban!

Az 1923. évi Hitler-puccs után mégis, kénytelen-kelletlen, börtönbe kellett dugni néhány lázadót. Erre megindul, azzal az indoklással, hogy csak a kártevők kiirtása az, ami történt, az amnesztia-mozgalom.

A náci-agitáció hatása alatt amnesztia sorozat kezdődik. Az első közülük (1928. július 14.) szakít az eddigi gyakorlattal és a gyilkosokat is szárnai alá veszi. A szociáldemokrácia az egyetlen párt, amely ellenzi,

mert — joggal — erkölcsi és jogi nihilizmustól tart. A náciak viszont nem érik be vele, mert „csak” hét és féleves börtönbüntetésre szállította le a halálos és az életfogytiglani ítéleteket. A második amnesztia (1930. október 24.) már inkább kedvük szerint van, mert megnyitja a gyilkosok előtt is a börtön ajtókat. Néhányan egyenesen a náci párt élére lépkedtek a rácsos ajtók és ablakok mögül. (Schultze, Heines.) De még most sem teljes a győzelmük, mert a minisztergyilkosokra és az 1924 szeptember óta követt gyilkosságokra nem terjedt ki az amnesztia. Folyik tehát az agitáció tovább. Papen és Schleicher nem engednek, sőt Papen még szigorítja a politikai gyilkosságok büntetését. Így jön létre a halálos ítélet a hirhedt potempai gyilkosok ellen, akik öten a lakásán rontottak rá egy politikai ellenfeleikre és a legbestiálisabb módon ölték meg. Hitler, aki akkor még csak pártfőnök, táviratilag üdvözlí ezeket az állattá süllyedt embereket. „Kameraden”-nek szólítja őket és „hártalan hűségéről” biztosítja őket. Papen ijedtében életfogytiglani börtönre változtatja az ítéletet, de a harmadik, a Schleicher-féle amnesztia, nem terjed ki a politika gyilkosaira. Erre csak a Hitler uralma alatt került a sor. A 4-ik, az 1933. március 21-i amnesztia, helyreállítja valamennyi gyilkosnak, a legbestiálisabbnak is, a becsületét a náci uralom utegyengítőinek, a német talaj felszabadítóinak minősíti őket.

De Hitlernek ez sem elég. Nem éri be azal, hogy büntetlenséget biztosított a gyilkos „kamerádjainak.” Ki is tünteti, a legszűkebb vezérkarának tagjaivá „emeli” őket. A Rathenau-gyilkosok emléktáblát kapnak; az Erzberger gyilkosait hivatalos fogadtatásban részesít az a város, amelynek esküdtzéke egykor elítélte őket; Heines a hivatalos választási plakátokon a „Femerichter” (vérbíró) epitheton ornans-szal szerepel. De még itt sincs megállás.

A „fejődésment” legközelebbi állomása a gyűjtőtáborokban folyó állandó és hivatalos gyilkolás. Az emlékezetes 1934 június 30-án pedig, tehát össze-vissza másfél évvel a náciizmus uralmának kezdete után, az állam legfőbb funkcionáriusai ex offio beállanak a gyilkosok közé. Minden bírói eljárás mellőzésével néhány száz embert végeznek és végzetnek ki. Aztán parlamenti határozattal amnesztiát adnak önmaguknak. Ez az erkölcsi és jogi szétállítás legvégső foka, a romlás betetőzése.

Az ön-amnesztia indoklása közismert: Hitler az állami önvédelem kényszeréből cselekedett, amikor vádló, tanu, bíró és hóhér

Pansaplast „Sebtapasz”

MINDEN GYÓGYSZER-TÁRBAN, DROGÉRIÁBAN ÉS KÖTSZERÉSNÉL KAPHATÓ.

Ex a Pansaplast sebtapasz, a higiénikus gyorskötés!

Gyorsan tapad és tisztán tartva elzárja a sebet. Csak a védőgazet kell lehúznia róla, azután a tapaszt szélein kissé kinyújtva a sebre helyezni. Szilárdan rögződik a tapaszt a sebre, nem csuszlik, emellett a bőrt nem tépi és ami a legfontosabb, a szabad mozgásban nem akadályoz.

volt egyszemélyben. De nyilvánvaló, hogy ez az indoklás nem állja meg helyét. Fogadjuk el igaznak, hogy a június 30. áldozatai, az a végtelenül heterogén társaság, csupa összeesküvő volt. De akkor is utig elég, hogy összefogdosták, börtönbe dugták őket. A halált ráért volna a bíróság kimondani rájuk. Miért nem érték be a letartóztatásukkal? Miért kellett azonnál el is némitani őket?

Jogi és erkölcsi szempontból a június 30-i mészárlás, a fura ön-amnesztiálás ellenére is, nem egyéb tehát, mint a legfőbb állami méltóságok által elkövetett politikai gyilkosság-sorozat.

Mégis a német állam mai vezetői ripacs módjára, a legrikítóbb színekkel és gesztusokkal játszották meg a nagy felháborodást, amikor a nemzeti szocializmusnak a politikai gyilkosságokra vonatkozó tanításaitól megköttyösödött és egyébként sem egészen tiszta eszű David Frankfurter — mentességére legyen mondva: szemtől-szembe állva követte el a tettet és utána rögtön jelentkezett a hatóságoknál — lelőtte a Hitler svájci helytartóját, a fehér-orosz származású Gustloffot. A náciizmus sosem ontott vért, —

szavaival a koporsó felett Hitler, aki a potempai gyilkosokat nemrégiben ország-világ előtt bajtársainak nevezte és aki a hirhedt német Szentbertalan-éjnek értelmi szerzője és talán egyik tettese is volt. A zsidó ellenfél megint rátört a német népre, — tette hozzá nagy garral — nolott Németországban egyetlen zsidónak sem történt soha semmi bántódása. És a náciak halált kértek, egy idegen állam belügyeibe avatkozva, a Frankfurter fejére, — ök, akik a politika gyilkosainak, s köztük önmaguknak is kegyelmet, jutalmat osztogattak és akik glóriával vettek körül minden politikai mérenyletet...

Nagy érdeme a Kiliannak, hogy mindezt a sok szörnyű vádat, szenvedélytelen hangon, a tények tárgyilagos felsorolása mellett vágja a nemzeti szocializmus arcába és hogy a mai felkorbácsoló idegűt korban, az erkölcs és a jog nevében rendületlenül és feltétlenül tartja a szinájai tizparancsolat Ne ülj! igéje mellett. Gyilkosság, legyen akár politikai, nem maradhat büntetlenül egy egészséges és erkölcsös társadalomban, — ez a végső tanulsága.

(t. i.)

SELECT MOZGÓ

Premier!

JOAN CRAWFORD

„Nem megyek az esküvőmre”

A világ lelegegánsabb színésznőjének briliáns, új, modern szerepe. Rendezte: W. S. van Dyke.

Megkezdődött Angliában az első vérvád pör tárgyalása

A „The Fascist” c. folyóirat szerkesztőjének és kiadójának sajtópere az angol legfelsőbb bíróság előtt

London, szeptember 23. Szeptember 18-án kezdődött meg a legfelsőbb angol bíróság előtt az első angliai vérvád-per. Az eljárás hivatalból indult meg a „The Fascist” című folyóirat ellen, mely az angliai országos fasiszta párt, az „Imperial Fascist League” hivatalos közlönye. A lap szerkesztője Arnold Spencer Leese, kiadójá pedig Walter Whitehead. A vádirat lázító tartalmu rágalommal közlése címén emel vádat a szerkesztő és lapkiadó ellen, mert véres száju zsidó ellenes cikkeikben vérváddal gyanúsították az ország zsidóságát. A vádirat hangsúlyozza, hogy Angliában ezuttal először tettek kísérletet, hogy a vérvád hitét terjesszék: és réldáz ítéletet kért olyan emberek ellen, akik Angliában a zsidó gyűlöletet terjesztent akarják.

A vádirat az 57 éves Leese ellen emeli a lázító szellemű rágalmazás vádját, aki „nyugdíjas állatorvos” jegyzéssel ellátott cikkeiben a zsidó népet rágalmazta és öfelsege zsidó hitű állampolgárai ellen törvényben meg nem engedett különböző cikkeket irt meg, hogy ezáltal öfelsege zsidó és nemzsidó állampolgárai között ellenségeskedést keltsen. Hasonló a vád a

kiadó nyomdász ellen is, aki a lázító tartalmu nyomtatványt elkészítette.

A vádirat hat pontja a következő:

1. Öfelsege zsidóhitű állampolgárai ellen rágalmozó nyilatkozatokat tett közzé, azzal a rossz szándékkal, hogy közöttük és a nemzsidó állampolgárok között rosszindulatu hangulatot keltsen.
  2. Hogy ellenséges érzületet ébresszen fel a lakosság között.
  3. Hogy barátságatlan szellemet teremtsen.
  4. Hogy lebecsülésre biztassa a zsidókkal szemben a lakosságot.
  5. A Fascist című lapot fölháborító és rágalmozó tartalmu cikkeivel töltötte meg, mely ellenmond az angliai társadalmi szokásoknak és törvényeknek.
  6. Napvilágra engedte a lap július 4-i számát és ezzel a hivatalos közlemény ellen vétett.
- A vádat Sir Donald Somervell állami ügyvéd képviseli, aki mellett Eustace Ful-

ton az állami rendőrség jogi képviselője támogatja a vád álláspontját. Az állami ügyvéd rámutatott arra, hogy a sajtószabadság fogalma ellentmond a nemzetiség elleni izgatásnak. Kritikát lehet gyakorolni angolok, zsidók, skótok vagy irek föött, a törvény azonban szigorúan megállapította a határokat a kritikai szabadság és az izgatás között. Törvényellenes volt rágalmozó szavakat nyilvánosságra hozni, hogy öfelsege két polgári osztálya között ellenségeskedést és rosszindulatu ébresszen föl és eltávolítsa egymástól az állampolgárokat. Az irás- és szólás-szabadság jogainak változatlan biztosítása és fenntartása mellett az angol társadalom további érdekeiről is szó van, mert ki kell küszöbölni a közéletünkben olyan jelenségeket, melyek megakarják dönteni azt az igazságot, hogy ez azon társadalomnak vagyunk a tagjai.

Ezután az állami ügyvéd felsorolta az egyes vádpontokat és idézte a lap kitételeit. A zsidóellenes harc eszközeiként ebben a cikkben gyilkosságot, sterilizálást és elkülönítést jelölnek meg. Egy másik cikkben az 1840-ben Damaszkuszban lezajlott vérvád pöréről ugy emlékszik meg, mint a valóban megtörtént esetek sorozatának bünpérről és a rituális vágást közzönséges vérengzésnek minősíti. A lap a kampókereszt jegyében szöli fel olvasóit, ne vásároljanak semmit zsidónál, ne foglalkoztassanak zsidókat és akadályozzák meg a zsidó inváziót az országban. Ez a kitétel kifejezetten bojkottra szólít fel a lakosság egy jelentékeny része ellen.

A vádlottak kijelentették, hogy ártatlanoknak érzik magukat. Az elnök az eskütételnél arra hivta fel a figyelmet, hogy a vádlottak politikai meggyőződésére való hivatkozás nem fog szerepet játszani a bűnyü elbírálásánál. A tárgyalást ezután néhány napra elhalasztották.

KÖZGAZDASÁG

A negyedik negyedévi kontingenseken felül a második negyedévben visszatartott kvótá-részeteket is kiadják az importőröknek

Bucuresti, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A negyedik negyedévi behozatali kontingensek kérdése október elsejével válik esedékessé. A harmadik negyedévi kvóták-rések és az ezzel kapcsolatos pótbeadványok előterjesztésének határideje szeptember 23-án véglegesen lejárt.

Az új negyedévi kontingensekkel kapcsolatban a legkedvezőbb hírek keltek szárnyra. Jólétesült gazdasági körökben szilárdan tartja magát az a verzió, hogy a kormány a negyedik negyedévben a teljes kontingenseket ki fogja adni és ezáltal redukciónak nem kerülhet sor. Sőt ezen felül indokolt esetek-

ben kiadják azokat az elmaradt kvótárészeteket is, amelyeket a második negyedévben eszközölt redukciónak tartott vissza a kontingentálási bizottság.

Ezekre az utólagos megtérítésekre azonban csak azok tarthatnak igényt, akik kérelmével igazolni tudják, hogy arra ténylegesen szükségük van. Elsősorban tehát a külföldi nyersanyagokat feldolgozó iparvállalatok azok, amelyek az elmaradt kvótá-részeteket igényelhetik. Ebben az esetben az importőr negyedik negyedévi kvótáját igénylő kérése mellett külön kérelmet kell beadjon az említett kvótárészlet érdekében is.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

F. J. Aiud. Egyéni céget csak úgy tudja fia bevonásával társasággá átalakítani, ha egyéni céget törölteti és egy társas szerződés alapján fia bevonásával közkereseti, vagy betéti társaságot alapít. Más eljárás nincs, viszont ennek a cégjegyzési illetékei pontosan meg vannak szabva és az egyes kereskedelmi és iparkamarák területén belül változtatlanok. Szerintünk az eljárás tényleg körülbelül 2000 lej fog igényelni. Tájékoztatója végett megemlítjük, hogy ily esetekben a cluji iparkamara cégjegyzési osztálya a következő illetékeket szedi: az egyéni cég törlesztésért 300 lej, a társas cég bejegyzéséért (1.000.000 lej alaptőkéig) 1250 lej, coala timbrata 264 lej, bélyegilleték 40 lej, összesen 1854 lej. Tudomásunk szerint az albauliai cégjegyzési illetékek valamivel magasabbak.

M. A. Caranabes. Nehéz az Ön kérdéseire pontos választ adni, mivel sok egyéb adatra is szükségünk volna. Tőkekamatadót természetesen csak az tartozik fizetni, aki tőkekamatot élvez. Mivel azonban a legtöbb esetben tőkekamatadót letagadnak, a fiscus elővigyázatosságból ily esetekben, ha a tőkekamatadó nagysága kétes, vagy ha a felek ennek fizetését tagadják, 5 százalékos tőkekamatadó alapján röjja ki az illetéket. Nem tudjuk tehát, hogy mennyiben fogadnák el az Ön érvelését, hogy követelése után nem kap kamatot. Másodszorban megemlítjük, hogy a tőkekamatadót az adós tartozik levonni a kamatból és azt befizetni. Természetesen azonban, a tőkekamatadóért a hitelező az adóssal együtt szolidárisan felelős. Amennyiben Ön 1932-től 1934-ig, az első konverziós törvényig a tőkekamatadót be nem fizette volna, jogában áll ezt jelenleg kötvénnyel, tehát kedvezményesen kifizetni, mely esetben a késedelemért nem róhatnak ki bírságot.

Allandó olvasó. Ha az Ön cége társas cég, akkor köteles az ott vezetett folyószámla-

követelése után illetéket fizetni. Ha azonban a cég az Ön egyéni cége, akkor ennek nem nyújthat Ön folyószámlahitelt, mivel az egyéni cégnél a cégvagyon és a tulajdonos vagyona osztatlan egészet képez, így saját egyéni cégének Ön nem lehet hitelezője s a céghez befizetett tőke nem folyószámlahitel, hanem a vállalat forgótőkéjéhez számítandó. Az egyéni cég tulajdonosa tehát nem lehet cégének folyószámlahitelezője és így ilyen illetéket sem fizethet.

Silberstein J. Ha Ön a munkakönyvét elvesztette, kérhet arról igazolást, hogy ezt a könyvet annakidején Önnek kiadták. Az igazolást az a hatóság adja ki, amelyik az eredeti munkakönyvet is kiállította, tehát az Ön esetében a pretura, mint elsőfokú iparhatóság. Ennek a munkakönyvnek, illetve igazolásnak a birtokában Ön kérhet mesterkönyvet (cartea de mester) az illetékes munkakamarnál. Ennek a mesterkönyvnek a birtokában azután megkapja az iparengedélyt is.

Rövid hírek a textilpiacról. Schönberger Jakab és Fia cég Satumare hírek szerint részvénytársasági alapon cernagyárat alapít, amely működését még az idei év folyamán megkezdi. — A cluji Schul kendőgyár két gyártelepet tart fenn a város területén: egyet a Calugeritelor, másikat a Salcamului uccákban. A vállalat most elhatározta, hogy az utóbbi gyártelepet 1.200.000 lej befektetéssel kibővíti. — Több szövetygyár már elkészült tavaszi kollekciójával. Az árak még nem alakultak ki véglegesen, az azonban előre látható, hogy a tavaszi cikkek árai legalább 10–15 százalékkal lesznek magasabbak, mint a téli szezoncikkéi árai, noha ez utóbbiak is átlagosan 15–20 százalékkal voltak már drágábbak a megelőző áraknál. Szakértők szerint a tavaszi szezon elő fogja mozdítani az új tavaszi divat is, amely a női szövetruhák és a szoknya és blúz mellett külön háromnegyedes trousseau kabátokat ír elő és így egy női kosztümhöz majdnem megegyezően annyi szövetre lesz szükség.

NEZZE MEG SZÉPLELAKÁS. BOLDOGSÁG.

SZEKELU és BETI

bütorgyár r.t.
állítható
díszítés

BUCURESTI TGMURÉS

TACHE IONESCU
MIVANCSÁGARA MINÜLDJÜ MEGM.
ZOTTUNHAT EREDETI RAZZAMUHAL

Felhívás a zsidó kisiparosokhoz és segédkezekhez

Az Országos Zsidópárt cluji és clujmegyei tagozata ezúton is felhívást intéz az önállóan dolgozó kisiparosokhoz és segédkezekhez, hogy az új ipartörvény 193. szakaszának értelmében legkésőbb f. év október hó 30-ig kérésüket adjanak be a helyi Munkakamara-hoz iparigazolványaik és munkakönyveik kicserélése iránt. Akik ezen terminust elmulasztják, szerzett jogukat elvesztik és teljes mértékben az új törvény rendelkezései alá fognak esni. Kihangsúlyozzuk, hogy fenti kéréseket azon iparosoknak is be kell nyújtaniuk, akik egy egyszerű kérést már beadtak, mivel most már az eredeti iratokat, valamint 2 drb. 6/9 nagyságú fényképet is csatolni kell. A kérésekhez csatolni kell a Casa Cercuála-hoz befizetett 50 lejről szóló nyugtát is. Fenti kérések alapján a Munkakamara mesterkönyvet és munkakönyvet bocsájt ki. A mesterkönyvvel rendelkezők önállóan üzlethi iparukat, miután új iparigazolványukat is kiváltották (brevet de meserie). A régi igazolványok benyújtásakor egyelőre egy ideiglenes engedélyt kapnak.

Bővebb felvilágosításokkal a Zsidópárt Str. Saguna 7. sz. alatti Jogvédő Irodája szolgál, ahol a kéréseket is díjmentesen elkészítik. Hivatalos órá délután fél 1-től, fél 2-ig.

Az Országos Zsidópárt cluji és clujmegyei tagozata.

Pénzpiaci jelentés. A nemzetközi devizapiacokon ismét az arany áll az üzlet előterében és minden nyugati államban nagyarányú aranyezaurálások tapasztalhatók. Az egyes valuták közül nagyon szilárd a font, mindenütt nagy tételekben keresik, változatlan a holland forint és a dollár, kisebb hullámzásokat mutat a svájci frank, bár a svájci jegybank jelentése az aranykészlet emelkedéséről számol be, a francia frank lánghabb, a gyengébb valuták szintén lánghabbak. Zürichben a font 15.54, a dollár 306.87, a holland forint 208.30, a francia frank 20–20.50, az olasz lira 24.15, a libabankjegy 19.50–20, a márka hivatalosan 124.40, a lej hivatalosan 2.50. A különböző Sperrmark-ok árfolyama újabb lemorzsolódást szenvedett, Zürichben a Reismark 78, a Registermark 66.50, a Kreidtspermark 27.25, az Effektspermark 27, a márkabankjegy 75. A közép-európai valuták közül a pengő 60–60.50-re javult, a schilling változatlanul 56.65, a csekkorona 12.68, a csekkorona bankjegy 11.30–11.50. A lejbankjegy árfolyama kisebb hullámzásokat mutat a külföldi magánforgalomban, egyes helyeken egy árnyalatnyi lánghulással, a zürichi magánforgalomban 1.75–1.87 $\frac{1}{2}$ -es, a párizsi magánforgalomban 9.10–9.40-es árfolyamon jegyzik. Wienben a kompenzációs lej árfolyama 3.46–3.48-ra lánghult. Budapestben változatlanul 2.80–3, Prágában 14.60–14.90-re lánghult a lejbankjegy árfolyama, míg a kiíringárfolyam változatlanul 17.40–17.80. A Banca Nationala a hét elején a font hivatalos árfolyamát 696.21–703.11 lejre emelte, míg a többi összes árfolyamokat változatlanul hagyta. A szabadforgalmi devizák közül a kompenzációs schilling árfolyama 29–29.10 lejre, a márka árfolyama 42–42.50 lejre javult, a pengő változatlanul 24.75–25 lej, a csekkorona 5.64–5.68 lej, az

olasz lira 7.57–7.63 lej. Bucurestiben a magánforgalomban az üzlet élénkült és az erős valuták árfolyama szilárdabb. A bucuresti magánforgalomban: a font 845–855 lej, a dollár 165–167 lej, a svájci frank 55.50–56.50 lej, a francia frank 11.15–11.25 lej, a holland forint 112–115 lej, az olasz lira 12.25–12.50 lej, a márka 44.48 lej, a csekkorona 6.15–6.25 lej, a pengő 32.75–33.25 lej, a schilling 21.50–22.50 lej, a Napoleon arany 1130–1140 lej, az aranyfont 1375–1385 lej.

— Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ereac József” keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, rendezhezoza az emésztést, élénkíti a vérkeringését és jó közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

A bucuresti tőzsde az elmúlt héten lángha volt és rendkívül kis forgalom bonyolódott le. A fixkamatozású papírok piaca csendes, az árfolyamok inkább lánghulásra hajlottak, a legtöbbnél azonban változatlanok. A Stabilitarea 41 $\frac{1}{2}$, a Desvoltarea 32, a Renta Impropriétéiréi 44 $\frac{1}{2}$, a Renta Impropriétéiréi örökjádárak 43 $\frac{1}{2}$, az Inzestarea kötvény nagy címletei 59.75, a kis címletek 53 $\frac{1}{2}$, az adóss 29 $\frac{1}{2}$, az 1935 évi 3%-os Consolidarea kötvény 25 $\frac{1}{2}$. A bankrésznvények tartottak. Változatlan a Banca Nationala 4600 lejes, a Româneasca 328 lejes, a Comro 125 lejes, a Credit Român 210 lejes, a Credit Industrial 565 lejes árfolyama. A biztosítási papírok tüzetellenek, változatlan árfolyamokkal, a Dacia-România 4350 lej, a Generala 1150 lej, az Agricola-Fonciera 230 lej, a Nationala 200 lej. A petróleumrésznvények tartottak: az Astra-România 775 lej, a Steaua-România 345 lej, a Concordia 390 lej, a Credit Minier 232 lej, a Revedentja 140 lej. Az ipari papírok lánghabbak. A Resita 5 lejjel 430 lejre, a STB 30 lejjel 1320 lejre, a Mica 20 lejjel 1320 lejre lánghult, a Letea változatlanul 685 lej.

— Elfogadták az okirathamisítással vádolt cluji katonatiszt fellebbezését. Bucurestiből jelentik: A legfőbb hadbírósg mártárgyalta Grigore Ilie 91-ik gyalogezredbeli kapitány fellebbezését, akit a cluji hadbírósg itél 10 évi kényszermunkára különböző okiratok hamisítása miatt. A fellebbezésnek a bíróság helyt adott.

אתרוגים לולבים
הדסים צו האבען אין
בית המדרש אהל משה
בייא ר' יוסף וואהל
Cluj, Strada F. David 11.

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Carmel	szeptember 24	Har Carmel	október 8
Har Zion	október 1	Har Zion	október 15
		Har Carmel	október 22

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardeali és banati vezérképvisleténél

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

rezervációkhoz szolgálat felvilágosítások. Casuta Postala 65, Tel. 174. Táviratcím: Bercovici

Meg

Két döbbenetes ma dében adtak fekszik a szerkesztő. Meghalt Dizengoff Sulyosabb órában gyóbb csapás és mhetta a zsidó népszó magába zsufo. Amikor a legnatelavivi polgármester soha meg nem riortorpanó erejére, ő — hanyatlott le — erős kéz, mely energia és harci és ezen építésért nében.

Erec Jisrael, lönösen sokat tem meg egy ember-vesztését. Mert hneve és egyéniség harminc esztendő zavargások keméjaiban — azt ne egész zsidó nép gon.

75 éves korában robusztus alakját nek. 75 éves volt volna! Elete utol egy oroszlan, csak egymagában ratot és lendület szágának felépítő.

A zsidó polgárléssel fog megen történetírója. Negármester közül, krónika, hanem polgármester, az építője és vezető.

Tel-Aviv és Dhatatlan fogalma valaha is szobró városban Dizengoff maga, tiszta utja val, gyorsuló ritm nek a nagy alkotó.

De Erec Jisrael hatatlan fogalma kintely ebben az

tesítője és példa galmának. Az elországban, akinek történelmet kov

is legragyogóbb ujhodásnak. O is és a cionizmus.

ben nyoma se Mintha csak a Giorák nemzed

tisztabb jellem törhetetlen akar

lénye. Fiatalos temperamentum

jellemezte élete is minden há

golta végig a üt polgármeste

gozott, mint há mig ki nem d

költségvetésébe de soha egy p

részére és a sz hónapban a vár

azépitési célokra tak virággrupp

allék Tel-Aviv

Dizengoff élemondotta el ne

— Tulajdoni gyok — mond születtem 186

városban. Meg románul. Egés

niából. Előbb országba ment

Mérnöki diplo ház cukorér

zást. Herzl T dásom alatt is

sen első hiva voltam már jó

koztam a Ch ezelőtt került

schild ödön gyárat létesít

meg a gyár nak elvégzés

rült, én azon galutba. Me

ragadtak a

Meghalt Méir Dizengoff, Tel-Aviv polgármestere

Két döbbenetes szóból áll a távirat, melyet ma délután adtak fel Tel-Avivban és most itt fekszik a szerkesztőség asztalán:
Meghalt Dizengoff!

Súlyosabb órában, súlyosabb veszteség, nagyobb csapás és mélyebb fájdalom aligha érhetette a zsidó népet, mint az, amit ez a két szó magába zsúfol.

Amikor a legnagyobb szükség volt rá, a telavivi polgármester centrális egyéniségére, soha meg nem riadó bátorságára, meg nem torpanó erejére, óriási tekintélyére és súlyára — hanyatlott le ez a „Jad chazaka“, ez az erős kéz, mely maga a legnagyobb építő-energia és harci erő volt, az országát építő és ezen építésért kemény harcot vívó zsidó népben.

Erec Jiszrael, mely az utóbbi időben különösen sokat temetett, talán sohasem siratta meg egy ember halálát, mint Dizengoff elvesztését. Mert hogy mit jelentett Dizengoff neve és egyénisége a zsidó országépítés utolsó harminc esztendejében és különösen most, a zavargások kemény megpróbáltatásainak napjaiban — azt nemcsak a jisivu, hanem az egész zsidó nép tudja és érzi szerte a világon.

75 éves korában ragadta el a halál ezt a robusztus alakját a modern zsidó történelemnek. 75 éves volt Dizengoff — de ki hitte volna! Élete utolsó pillanatáig harcolt mint egy oroszán, épített és dolgozott, mintha csak egymagában testesítené meg azt az akaratot és lendületet, mely a zsidó népet országának felépítésében hajtja.

A zsidó polgármester! — ezzel a megjelöléssel fog megemlékezni róla a holnap zsidó történetírója. Nem egy volt a sok zsidó polgármester közül, akiknek nevét feljegyezte a krónika, hanem ő volt az első igazi zsidó polgármester, az első zsidó város alapítója, építője és vezetője.

Tel-Aviv és Dizengoff egymástól elválaszthatatlan fogalmak. Teljesen felesleges, hogy valaha is szobrot emeljenek majd ebben a városban Dizengoffnak. Mert ez a város maga, tiszta útjaival, parkjaival, palotasorai- val, gyorsuló ritmusával, az eleven szobra ennek a nagy alkotónak.

De Erec Jiszrael és Dizengoff is elválaszthatatlan fogalmak. Ő volt a legnagyobb tekintély ebben az országban. Ő volt a megtestesítője és példaképe az új zsidó polgár fogalmának. Az első zsidó polgár volt ebben az országban, akinek tettei és érdemei új zsidó történelmet kovácsoltak és aki mint ember is legnagyobb példány volt a zsidó megújulásnak. Ő is a galutból jött, mint a jisivu és a cionizmus többi vezetője, de egyéniségében nyoma sem volt a galut szellemének. Mintha csak a makkabeusok vagy a Bar-Giorák nemzedékéből sarjadt volna. A leg-tisztabb jellem, a legkeményebb bátorság, törhetetlen akaraterő és szívósság volt egész lénye. Fiatalos lendület, korát meghazudtoló temperamentum és kifogyhatatlan életkedv jellemezte élete utolsó percéig. Még tavaly is minden hajnalban fehér paripáján lovagolt végig a várost és reggeltől estig ott ült polgármesteri hivatalában és többit dolgozott, mint bármelyik más városi tisztviselő, míg ki nem dőlt az élok sorából. A város költségvetésében szerepelt ugyan a fizetése, de soha egy piasztort sem fogadott el saját részére és a számára kiutalt összeget minden hónapban a város pénztárába helyezte, város-építési célokra. Ezekből az összegekből nyit- tak virággruppok, cédrusfasorok és pálmá- allék Tel-Aviv utcáin.

Dizengoff élete és pályafutása

Dizengoff életrajzát úgy közelítjük, ahogy ő mondotta el néhány évvel ezelőtt.

— Tulajdonképpen az ömök honfitársa vagyok — mondotta Dizengoff. — Romániában születtem 1861-ben egy északmoldovai kis- városban. Még ma is aránylag jól beszélek románul. Egészen fiatalon kerültem el Romá- niából. Előbb Németországba, majd Francia- országba mentem és Párizsban telepedtem le. Mernőki diplomát szereztem és a Rotschild- ház cukorérdekeltségénél kaptam alkalma- zást. Herzl Tivadarral még párizsi tartózkodá- sámon alatt ismerkedtem meg és természet-esen első hívei közé tartoztam. De cionista voltam már jóval Herzl előtt. 1882-ben csatlá- koztam a Chovevé Cionhoz. Harminc évvel ezelőtt kerültem Palesztinába, amikor Rot- schild ödön báró elhatározta, hogy cukor- gyárat létesít Palesztinában és engem bizott meg a gyáralapítás előkészítő munkálatai- nak elvégzésével. A gyáralapítás nem sike- rült, én azonban nem mentem vissza többé a galutba. Megszerettem az országot és meg- ragadtam azok a grandiózus lehetőségek,

amelyeket akkor még csak Herzl Tivadar látott meg. Ügynökségi irodát nyitottam Jaf- fában és ez az iroda képezi még ma is meg- élhető bázisomat. Európai embernek arab környezetben élni, különösen abban az idő- ben, nem volt valami kellemes dolog. Ugy- szólván lehetetlen volt higiénikus európai módra élni. Barátaimmal sokat tanakodtunk afelett, hogy mitévők legyünk. A beszélgeté- sek közben érelődött meg bennem a gondol- lat, hogy nekünk, zsidóknak, ki kell vonul- nunk az arab Jaffából és a város mellett külön zsidó városrészt kell alapítani. Kifejt- tettem, hogy tulajdonképpen önálló zsidó vá- rosra gondolok. Hitetlenkedve rázták a fejü- ket... — 1909-ben raktuk le Tel-Aviv alapkövét és az első ház, amelyet felépítettünk, a Herzl-

Az Egyesült Államok bucuressli kövele érdeklődött a timisoarai dollárhamisítás iránt

Az Universal szerint a magyar irredenta gyártja a hamisítványokat

Bucuresti, szeptember 23. A Timisoaran leleplezett nagyszabású dollárhamisítási bot- rány nyomozása most már a fővárosba te- vődött át, ahová — mint megirtuk — a ha- misítási bűnyű összes gyanúsítottjait át- szállították. A bucuressli lapok nagy érdeklő- déssel tárgyalják az ügyet.

Feltűnést keltett az Universal cikke, mely timisoarai értesülései alapján azt állítja, hogy a tegnapi leleplezett és nagy port fel- vert timisoarai dollárügynek a kisanant ősz- szes államaiban elágazásai vannak. A hamis- ító banda székhelye Budapest és magyar revizionisták védnöksége alatt áll, akik —

gimnázium volt. Hetezer frankkal kezdtük el építeni azt a várost, amelyben ma már ötven- millió font sterlingnyi érték van beépítve és felhalmozva.

Am Dizengoff mindig szerény ember volt, az igazi nagyságok szerénysége jellemezte s amit ő mond magáról, távolról sem meríti ki mindazt, ami nevéhez fűződik. Súlyos harcok és megpróbáltatások jelzik azt a csodálatos utat, amelyet Dizengoff járt meg. Ki tudná felsorolni mindazt, amit Dizengoff egymaga- ban alkotott. A telavivi mintavásár meg- teremése és naggyá fejlesztése csak egy szem a nagy alkotások láncolatában. A leg- utóbbi palesztinai konjunktúra idején száz- ezerfontos kölcsönt szerzett a városnak, ami- vel újabb hatalmas lendületet adott Tel-Aviv fejlődésének. A telavivi kikötő az ő hősies küzdelmének és hatalmas akarátának műve és az a vádirat, amelyet néhány héttel eze- lőtt intézett az angol kormány ellen, való- ságos kinyilatkoztatás, mely a maga nemé- ben egyedül áll a cionizmus politikai törté- netében.

Dizengoff halála gyászba borítja az egész zsidóságot és neve örökre bevésődik a zsidó történelem lapjaira és a zsidó nép emléke- zetébe. Danzig Hillél

mint a francia frankhamisítás esetében is — propagandájukat ilyen bűnös eszközökkel pénzelik. A hamis dollárokat Timisoarara csempészték, onnan pedig továbbküldték.

Az Egyesült Államok bucuressli kövele ma érdeklődött a rendőrprefektúrán a dollár- hamisítás ügyében. Az eddig összegyűlt bizo- nyítékokat rendelkezésre bocsátották. A washingtoni kormányt és az amerikai jegy- bankot azonnal értesítették az esetről. A Lupta szerint a kisanant államokban jelenté- keny mennyiségű hamis dollárt hoztak forga- lomba.

Lelőtte barátját postagalambjáiért egy 13 éves fiu

A merénylő fiu megszökött tettének következményei elől

Cluj, szeptember 23. (Az Új Kelet tud.) Uccáról —uccára állnak öregasszonyok és a kisgyerekek csoportjai a Bulgária-tele- pen és tárgyalnak a Lázár család szomorú szenziójáról.

A 13 éves Lázár Emil ismétlépizstollyal rálőtt barátjára a 18 éves Tóth Miklósr, aki súlyos sérülésével a klinika sebészeti osztályán fekszik.

Lázárék nem először kerültek ezalka- lommal a szomorú szenzió központjába. A szomszédok először arról beszélnek a tele- pen, hogy történt az a másik eset, ami- kor az egyik Lázár lány nem tudott férjé- vel együtt élni, hazajött a szüleihez, de a férj utánajött, revolverrel a kezében és előbb a feleségével végzett, majd feleségé- nek hugát és nagyanyját sebesítette meg, végül pedig saját magát ellen fordította fegyverét és feleségével együtt rövid idő múlva kiszenvedett.

A kis Lázár-gyereket szelid jóra való kisfiunak ismerték a környéken. Iskolába járt, a hatodik elemibe. Járt a iskolát és okos fiu is volt, de azért jobban szeret- tett más dolgokkal foglalkozni. Lakásuk- nak padlása egész anyagraktár volt. Min- den elképzelhető lehetett itt találni, szer-

számot, játékot és ezerféle más eszközt és valószínűleg ennek a lomtárnak a halma- zából került elő a töltött revolver is, ami a tragédiát okozta.

Tóth Miklós elég fejletlen fiu. Öt évvel idősebb Lázárnál, de ugyanakkorának néz ki, mint a barátja. Mesterséget nem tanult de legutóbb napszamos munkába járt a kő- művesekhez. Neki is volt gyűjtőszennede- lye. Galambtenyésztéssel foglalkozott.

Lázár Mimi — Emilt kényezteték így — megirigyelte, hogy idősebb barátjának — akit fejletlen testalkata miatt nem sok- ra becsült — ilyen szép galambjai vannak. És csalogatni kezdte a galambokat buzá- val és magokkal, hogy átrepüljenek az ő udvarába.

Tóth Miklósnak a sok galamb között volt egy kedvence is. A kis Lázárnak szin- tén megetszett ez a galamb. Nem egyszer csalogatta át a galambot az udvarába, amikor azonban Tóth visszakérte kedven- cét, nem vonakodott a kérésnek eleget ten- ni. Néhány nappal ezelőtt aztán eltűnt a galamb. Lázár Emil nem akart tudni róla, Tóth Miklós kereste a galambját és végül megtudta, hogy azt a kis Lázár vitte el, de nem tartotta magánál, hanem eladta,

Megérkeztek

a világhírű AUGUST FÖRSTER leg- modernebb

PIANINO

modelljei. Vételkényszer nélkül meg- tekinthetők

TRISKA

cégnél Cluj, Str. Saguna 14. Tel. 419. Kisterjedelm, hangérő, előnyös ár!

vagy elcsérelte valamelyik barátjával, szerzőmöt kapott érte, talán éppen a re- volvert.

A Tóth fiu nem ismert tréfát. Megfogta a kis Lázárt és barátjai segítségével alapo- san elverte. Aztán elverte másodsor. Az este pedig megint ólálkodni kezdtek Lázárék szomszédos kapuja alatt a Fab- rici utcában Tóth Miklósnak a barátai.

A Lázár fiu bátran lépett ki az ajtón. A többiek ellenségesen közeledtek felé, de Lázár dühösen kiáltott, hogy ne merjen senki hozzányulni. Tóth tette meg az első lépést Lázár felé.

Lázár Emil a zsebéhez kapott, valami fekete tárgy villant meg a kezében, aztán egy dörrénés hallatszott, egy éles kiáltás, a szomszédok ijedten rohantak ki lakása- ikból, Tóth Miklós a földön fekiútt és mel- léből patakzott a vér, a Lázár fiu pedig eldobta a revolvert és futott, futott és nemsokára eltűnt a vasuti töltés mögött az esti félhomályban.

Rövidesen a rendőrség szállott ki és a mentők. A Tóth fiunak bekötötték a se- beit és a klinikára szállították, a Lázár fiut pedig a rendőrség együtt keresi a két- ségbeesett szülőkkel azóta. (—én)

— Pókok tömege rohanta meg Hollandiát.

Amszterdamból jelentik: Hollandiának a né- met határ mentén levő területein, amelyek- nek dus termőföldjeit nemrégiben sáskajárás és rengeteg patkányhad pusztította, most egy olyanfajta pók milliói lepték el, amelyet ezen a vidéken eddig nem ismertek. Rugendam városában türhételenné vált az élet a pókok miatt, amelyek mindent elleptek, nyüzsgőnek a házakban, templomokban, hihetetlenül el- szaporodtak a kikötőben horgonyzó hajókon, de leginkább a mezőgazdasági kulturákat árasztották el. A nép és a hatóságok tanács- talanul állanak ezzel a csapással szemben, amelynek nagyszabóját képet lehet alkotni abból, hogy Rugendamban az uccai lámpáso- kat úgy beborítják a pókok milliói, hogy tel- jes sötétség van és ugyanez a helyzet azon a környéken más helységeken is — írják az amszterdami lapok.

— Tetovált nők. Ausztráliában ma is nagy divat a női nem körében a tetoválás, mert az asszonyok azt hiszik, hogy ezzel az eljár-ással szépségüket fokozhatják. Vannak olyan tetovált mesterek is Ausztráliában, akik valóban művészi fokra fejlesztették nem éppen izléses foglalkozásukat. Melbourneban van egy tetováló, aki megrendelőinek arcára rózsákat tetovál. Az ausztráliai tetoválók a rózsák és egyéb virágok színeit a természe-tes virágszínnek minden árnyalatában utá- nozni tudják, a megrendelőnek csak ki kell választania, milyen színű és nagyságu ró- zssát akar arcára, vagy vállára tetováltatni. A keskeny ajku nőnek sem kell Ausztrália szines lakossága körében busulinia, mert a híres melbournei tetováló mester bármily keskeny ajkából képes Joan Crawford, vagy Marlene Dietrich szájához hasonló ajkakat kiképezni. Ugyátszik, a film démonai már a szegény ausztráliai bennszülötteket is befo- lyásolják divatörletükben.

— A forgalmiadó törvény magyarul Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandumul 24. Ara 60, vidékre 70 lej (bélyegben).

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

R. M. Simleul Sívianiei. A cluji hadkiegészítői nyert értesüléseink szerint az 1937 évi korosztály bevonulását illetőleg még nincse- nek intézkedések. Nincs tudomásuk arról, hogy a bevonulás november 1-én történne. Minden valószínűség szerint — mint rende- sen — a jövő év tavaszán lesz.

Kellemesen fogja tapasztalni. Könnyű borotválkozás, sima és finom bőr, repedezések és piros foltok nélkül. Legjobb szapanozás előtt az arcot vékonyan Nivea-Cremmel bekenni és jól bemasszírozni, vagy már előző este bedörzsölni és a crémet éjszakára, hogy jobban hasson rajtahagyni. Ismert dolog: Nivea-Creme Euceritot tartalmaz, ezen alapszanak ismert tulajdonságai. Nivea-Creme dobozás tubusban Lei 16-101 72-ig.

אתרוניים הדסים בית המדרש בייא ר' יוסף F. David 11.

SPORT

Buteanu Aurel dr. lemondott az Universitatea labdarugószakosztálya elnöki tisztjéről

Háromtagú bizottság vette át a futballszakosztály vezetését

Cluj, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) Még a múlt évi szezon végén, Buteanu Aurel dr. az Universitatea labdarugószakosztályának elnöke annak a kívánságának adott kifejezést, hogy mentse fel őt a futballszakosztály vezetéséről, amely tisztviselését ideiglenes jelleggel vette át annak idején, amikor Hatieganu Jenő dr. Bucurestibe költözött.

Az Universitatea vezetősége Dragomir professzor elnöksége alatt tegnap esti ülésén foglalkozott Buteanu dr. lemondásával és azt elfogadta. A futballszakosztály vezetésével a közgyűlés háromtagú bizottságot bízta meg, amelyben Baleanu Őrnagy, Pompei Lazar dr. és Lucian Surlasiu professzor foglalnak helyet. Buteanu dr. a mai nap folyamán

a futballszakosztály ügyeit már át is adta a helyébe kinevezett hármas bizottságnak. A vezetőségi ülés után az Universitatea a következő közleményt adta ki:

„Az Universitatea sportegyesület végrehajtó bizottsága szeptember 22-én este tartott ülésén tudomásul vette Buteanu Aurel dr. azon bejelentését, hogy tovább nem vezetheti a futballszakosztály ügyeit. Minthogy Buteanu dr. elhatározása végleges, a futballszakosztály ideiglenes vezetését háromtagú bizottságra bízta, amelynek tagjai dr. Pompei Lazar, Baleanu Őrnagy és prof. Lucian Surlasiu. A vezetőség legközelebbi ülését szeptember 30-án este 6 órakor tartja.”

Az A) csoporton kívül a Nemzeti Bajnokság B) csoportjaiban is teljes forduló játszanak vasárnap

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi részletes programja és játékvezetői

Bucuresti, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A központi bíróbizottság tegnap esti ülésén megejtette a vasárnapi bajnoki forduló teljes birókiállítását. A Nemzeti Bajnokság A) és B) csoportjainak részletes programja és a játékvezetők névsora a következő:

Nemzeti Bajnokság A)

Bucurestiben (szombaton) CFR—Juventus, Macian Arad.

Bucurestiben Unirea Tricolor—CAO, Xifandó.

Aradon Gloria—Venus, Vuia.

Clujon Universitatea—AMEFA, Miron Neagu.

Oradean Crisana—Victoria, Jean Petrescu.

Timisoaran Ripensia—Chinezul, Tica Iliescu.

Nemzeti Bajnokság B)

Keleti csoport:

Bucurestiben Makkabi—IAR, Barbu Jonel. **Cernautilan** Dragos Voda—Sportul Studentesc, Irimescu.

Brasovban ACFR—Jahn, Ghitescu.

Constanța Victoria—DNA, Istrate.

Chisinauban Sporting—Franco Romana, Spiridon.

Brailaban DUG—Tricolor, Niculescu.

Nyugati csoport:

Baiamaren Phoenix—Unirea, Hohn Arad.

Craiovanban Craiovan—Olimpia, Radulescu.

Lugojon Vulturii—Rovine, Chinu.

Simierian CFR—Mures, Murgu.

Oradean Staruinta—CAMT, Czinczar Cluj.

Sibiuban Soimii—Jiul, Braida.

Befejezés előtt a román nemzeti teniszbajnokság

Bucuresti, szeptember 23. A nemzeti teniszbajnokságok legújabb eredményei a következők:

Férfipáros középdöntők: Schmidt, Caralulis—Botez, Gábor 6:3, 6:4, 6:0, Hamburger, Réti—Pusztay, Benedek 6:0, 6:3, 6:4.

Vegyespáros elődöntők: Barabassy, Pusztay—Schlosserné, Benedek 6:2, 6:4, Popporné, Hamburger—Hossu, Stancescu 6:3, 6:1, Wertheimné, Réti—Nosopol, Erős 6:3, 6:0.

II. oszt. női egyes: Gábor CAC—Schönfeld 2:6, 9:7, 6:3. Középdöntő.

II. oszt. vegyespáros középdöntők: Gábor, Papp—Constantinescu, Popescu 1:6, 6:1, 6:3. Pähler, Adelstein—Schönfeld, Székely 7:5, 6:3.

Szeptember 27-én kezdődnek Athénben a Balkán atlétikai versenyek

Cluj, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) Az idei Balkán őszi játékokat a görög szövetség rendezti Románia, Jugoszlávia, Bulgária, Albánia és Törökország atlétáinak részvételével. A versenyek szeptember 27-én kezdődnek, majd október 1, 3 és 4-én folytatják a következő program szerint:

Szeptember 27. A megnyitó ünnepségeket délután fél 4 órakor rendezik a Márvány-

stadionban, utána a 100 m-es síkfutó előfutamokat, a súlydobást, a 110 m-es gátfutó előfutamokat, a 800 m-es síkfutást, a 100 m-es síkfutó és 110 m-es gátfutó döntőket, majd a magasugrást, a 10.000 m-es síkfutást és a 4x400 m-es stafétát bonyolítják le.

Oktober 1. Kalapácsvetés.

Oktober 3. Délután 4 órai kezdettel a versenyek sorrendje a következő: 400 m-es gátfutó előfutamok, görögstílusú diszkoszvetés, távolugrás, 200 m-es síkfutó előfutamok, 5000 m-es síkfutás, 200 m-es döntő. Balkánstaféta.

Oktober 4. Délután 2 óra 45 perckor indítják el a marathoni futás mezőnyét, közben pedig a következő számokat bonyolítják le: 400 m-es síkfutó előfutamok, rudugrás, szabadtílusú diszkoszvetés, 1500 m-es síkfutás, 400 m-es síkfutás döntője, 4x100 m-es staféta, hármassugrás, 3000 m-es mezei futóverseny. A marathoni futók beérkezése után a csapatok elvonulnak a disztribúció elé, majd a díjkiosztás után este bankett zárja be a versenyeket.

Ausztria—Magyarország Európa Kupa mérkőzés lesz vasárnap Budapesten. Az osztrák válogatott csapatot Meisl Hugó még nem állította össze. A valószínű magyar csapat ez lesz: Pálinkás, Polgár—Fekete, Gyurcsó—Szics—Lázár, Sas—Vincze—Toldi—Cseh—Titkos.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma este nyílik meg ünnepélyes külsőségek között a színházi évad

Ma este pontban félkilenckor megnyílik a színházi évad. Az ünnepi díszelőadáson teljesen új, nagyszabású rendezésben a legtekintélyesebb színdarab, a Hamlet kerül színre.

Az új társulat bemutatkozása tehát minyárt a legnagyobb erőpróbát is jelenti. A színház fényes kiállításban, a modern rendezőművészet összes eszközeinek felhasználásával hozza ezúttal színre a Hamletet, amely méltó ábrázolásban már régen nem szerepelt színházunk játékrendjén.

Ragyogó, monumentális díszlet, pazar új jelmezek keretezik az előadást, amelyet az

újászervezett zenekar kíséri. Beethoven Eroica szimfóniájának hatalmas muzsikájával.

A színház pontos megjelenésre kéri a közönséget s egyben arra is, hogy aki teheti, öltözzön ünnepi ruhát az ünnepi alkalomra.

Itt írjuk meg, hogy a Hamlet iránt olyan nagyméretű érdeklődés mutatkozik, hogy az igazgatóság megváltoztatja a vasárnap délutáni 6 óras előadás műsorát és ekkor is a Hamlet fog színpadra lépni.

Vasárnap délután 6: **Hamlet.** (Harmadszor.)

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Folyó hó 24-én, csütörtökön este fél 9 órakor: Evadnyitó díszelőadás: **HAMLET.** Shakespeare tragédiája, Arany János fordításában, Beethoven Eroica szimfóniájának kíséretében, Kádár Imre új rendezésében. Egyetlen 10 perces szünettel. Premier bérlet 1. szám.)

Péntek fél 9: **HAMLET.** (Rendes bérlet 1. szám.)

Szombat d. u. 5: **Méltóságos asszony.** (Olcsó helyárakkal.)

Este 9: **A pármaj hercegnő.** (Szilágyi és Dolcsko nagyszerű táncos operett-újdonysága, Gróf László rendezésében, Solymosán Magda, Stefanidesz Ili, Miklóssy, Czopán, Jenei, Tompa, Csóka fellépésével. Fülöp Sándor szerződött tag bemutatkozása. Új díszletekkel. Premier bérlet 2. szám.)

Vasárnap d. u. 3: **Hajduk hadnagya.** (Olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: **Urüány.** (Huszonkettőszer.)

Este 9: **A pármaj hercegnő.** (Rendes bérlet 2. szám.)

Hétfő fél 9: **A pármaj hercegnő.**

Kedd d. u. 5: **Érettségi.** (Olcsó helyárakkal.)

Este fél 9: **A pármaj hercegnő.**

Szerda fé 9: **Szent Johanna.** (Bernerd Shaw világhírű színdarabja, ragyogó, korról díszletekkel és jelmezekkel. Rendező

Kádár Imre. — Fényes Alice, Kovács György, Tóth Elek, Tompa Sándor, Forgács Sándor, Borovszky Oszkár, Lantos Simon György, Nagy István, Deésy Jenő, Fülöp Sándor, Csóka József a főszerepekben.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, szeptember 25: Turandot.

Vasárnap, szeptember 27: Bocma. (Matiné. G. Augustin szopránnal.)

Hétfő, szeptember 28: Faust. (V. Grețoiu szopránnal.)

Szerda, szeptember 30: Traviata. (V. Grețoiu szopránnal.)

Péntek, október 2: Cărevics. (Premier.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Mayerling. A filmgyártás diadala! A francia film büszkesége! Charles Boyer és Danielle Darrieux világsikere. Magyar felirattal. Számozott jegyek elővételben kaphatók. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor. Kedvezményes jegyek nem érvényesek.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Műsorok műsora! 3 film! Mindhárom román és magyar felirattal: I. Az áruló. Nagy dráma. Victor M. Laglen. II. Elcsérelt menyasszony. Vigoperett. Anny Ondra. Adolf Wohlbüch. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jegyzéve levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Liebermann Sári old. francia tanárnő a francia nyelv oktatását megkezdte. Tanít kezdőket és haladókat a legújabb módszerrel. Beiratkozni: Regele Ferdinand 67 alatt.

Zongorahangolást, javítást, politurozást, szállítást szakszerűen végez: Triska cég, a Rom. Zeneakadémia, Magyar Zene Konzervatórium és a többi iskolák hangolója, javítója. Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

Kitűnő állapotban levő csukott, 1934 típusú De Soto autó olcsón eladó. Érdeklődni Blaga garazsban, Sucinál.

Zsidó mindenek leányt, aki a főzéshez is ért, két tagu családhoz keresünk. Timisoara, Linoleum cég Bulv. Regele Ferdinand, Lloyd-sor.

Csillár, esőfogas a készítőnél. Grünwald Jakab fémpipari üzeme C. Decebal 23.

— **Megérkeztek** a legújabb párizsi és bécsi modelljeim. Löwy Jolán női divaszalon Cluj, Regele Ferdinand 6. Emelet.

Új házban 4 szobás, hall, összkomfortos lakás és egy garconlakás novemberre kiadó. Regele Ferdinand 43.

Kertes házban egy és két szoba konyhás lakások kiadó. Ugyanott parkettes butorított szoba különbejáráttal kiadó. Megtekinthető Bratianu 45. 11—1-ig, d. u. 3—5-ig. Gombos.

Harminc éve fennálló jól bevezetett fűszerüzlet más elfoglaltság miatt átadó. Cim a kiadóban.

„Cristál fürdő” teljesen ujjonnan átrenoálva mindennap gőzfürdő délelőtti férfiak, délután nők részére. Péntek és ünnepnapok előtt egész nap férfiaknak. Már reggel 5 óratól nyitva. Állandó meleg reggeli Mikve. Dubalarilor 3—4.

Két szoba, komfortos, lehetőleg kertes lakást keresek november 1-re. Ajánlatokat ármegejelöléssel „Jó lakó” jellegre a kiadóba.

Városban élő építésmérnök nőül venne egy 22—23 éves urleányt 500.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál Cluj, Regele Ferdinand 116.

Középszkolai, esetleg elemista tanuló korrepetálását vállalom. Regele Ferdinand 107, földszint, utolsó ajtó.

Droguistas egéd, angró és detállista, elhelyezkedést keres. Szíves megkereséseket „Csak vidékre” jellegre a kiadóba kérek.

Szép butorított szoba, kapumelletti bejárattal, fűrdőszobahasználattal kiadó. Str. Gen. Berthelot 25.

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó azonban árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Aki meg akarja ismerni a olionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el **SZABÓ IMRE**

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Raebel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyletek **husznál több példány** megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézz az Uj Kelet könyvosztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

CSÜTÖRTÖK, 1936. SZEPTEMBER 24.

— Lemondott a s...
ból jelentik: A své...
zelve miatt a korm...
mány megalakítás...
szociáldemokraták...
után a választáson...
tek.

— **Időprognózis:**
kenő légnyomás, v...
irányzattal, enyhe...
kenő hőmérséklet,
va és Basarabia és...
partvidékén.

— **Nagyszabású**
dolgozik Costinescu...
jelentik: Costinescu...
hatalmas program...
tóriumok építését,
bővítését, gyermek...
állítását, stb. öleli...
állításához ca 2 m...

Gidá
a COLU
HIS

kiváló énekese...
este 11

UJSÁGI
néger dalokat és...
slág

— Az Ardcaii...
este Alba-Iulian...
sága október hó...
básu kultúrétet...
Otthon előadót...
Bleicher Alfréd...
adást tart dr. Ha...
segélyző központi...
Tibor hegedűszóló...
tioner, E. Bloch:
rán kíséri dr. Halá...
Brassai Viktor...
Adler Hubert ere...
ból ad elő. Csehi...
kultúrétet dr. H...
jezik be. A kultu...
érdeklődés nyilván...

— **Uj Istenlátó**
ból jelentik: A...
köztségben újabb...
tanítóról van sz...
Buciumul-erdőben...
san elterjedt a...
nal oltárt emelte...
sirva meséli, ho...
a helyszínére a p...
tő, akik azonnal...
tásigyi mimiszté...
kiküldését kérték...
gett, nincs-e szí...
zési állományba...
szabadságra való...

— **KONGR**
GYÜLES A P...
hó 27-én, vasár...
nagyszabású m...
si beszámoló t...
Zsidó Világlom...
cluj-i delegátusa...
Dr. Fischer Józ...
Hamburg Józse...
meg Cluj zsidók...

Filmbemutató
Mayerling. A r...
trónörökös és V...
filmesítette meg...
és annyi más v...
Charles Boyer és...
szeriőbb francia...
ben. Történelmi...
Az öreg, beteges...
bet császárnő...
trónörökös, ki...
ban, ivásban és...
fojtani unalmát...
ismerkedik az a...
Vetsera Mária...
retnek. Gyönyör...
nevezetességű...
utolsó órákat t...
határozták, hog...
január 30-nak...
ragyog, eldördül...
félőrületen csó...
kezt. Még egy...
mayerlingi vad...
nemcsak a legs...
relmi regény is...

HIREK

— Lemondott a svéd kormány. Stockholm-ból jelentik: A svéd baloldali választási győzelme miatt a kormány lemondott. Az új kormány megalakítására minden bizonnyal a szociáldemokraták kapnak megbízatást, miután a választáson abszolút többséget szereztek.

— Időprognózis: 1—4 milliméterrel csökkenő légnyomás, váltakozó felhőzet, boruló irányzattal, enyhe északnyugati szél, csökkenő hőmérséklet, esők Bukovinában, Moldova és Basarabia északi részeiben és a tengerpartvidéken.

— Nagyszabású egészségügyi programon dolgozik Costinescu miniszter. Bucurestiből jelentik: Costinescu egészségügyi miniszter hatalmas programon dolgozik, amely szanatóriumok építését, a jelenlegi kórházak kibővítését, gyermekvédelmi menhelyek felállítását, stb. öleli fel. A program megvalósításához cca 2 milliárd lejre lesz szükség.

Gidály Tibor, a COLUMBIA és a HIS MASTER'S

kiváló énekese f. hó 24-én, csütörtökön este 11 órai kezdettel az

UJSÁGIRÓ CLUBBAN

néger dalokat és legújabb amerikai film-szlágereket ad elő.

— Az Ardeali Zsidó Diákszegélyző kultúr-estje Alba-Iulian. Az EZSD cluji kulturbizottsága október hó 4-én, kedden este nagyszabású kultúr-estet rendez az albaiulai Cionista Otthon előadótermében. A kultúr-estet dr. Eleicher Alfréd nyitja meg, bevezető előadást tart dr. Hamburg József Cluj, a Diákszegélyző központi tanácsának elnöke. Farkas Tibor hegedűszóló (Corelli: La Follia Variationer, E. Bloch: Niggun Báál Sém). Zongorán kísérő dr. Halász Lászlóné, Salamon Ernő, Brassai Viktor sajtó verseléből szavalnak. Adler Hubert eredeti és héber műfordításai-ból ad elő. Csehí Gyula esszét olvas fel. A kultúr-estet dr. Halász László zárószavai fejezik be. A kultúr-est iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

— Új istenlátó szent tűnt fel. Bucurestiből jelentik: A mehedintimegyei Vanjulet községben újabb „szent“ tűnt fel. C. Rogoz tanítóról van szó, aki azt állítja, hogy a Buciumul-erdőben az istent látta. A hír gyorsan elterjedt a falusiak között, akik azonnal oltárt emeltek a látomás helyén. Rogoz sirva meséli, hogy látta az istent. Kiszállt a helyszínre a prefektus is és a tanfelügyelő, akik azonnal jelentést tettek a közoktatásiügyi minisztériumnak és orvosi bizottság kiküldetését kérték, annak megállapítása végett, nincs-e szültség a tanítónak rendelkezési állományba helyezésére, esetleg betegség-kezelésre való küldésére.

— KONGRESSZUSI BESZÁMOLÓ GYÜLÉS A POALE CEDEKBEN. Folyó hó 27-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor nagyszabású meeting keretében kongresszusi beszámolót tartanak a nemrég lezajlott Zsidó Világkongresszusról, a kongresszus cluji delegátusai. A gyűlésen felszólalnak: Dr. Fischer József, Jámbor Ferenc és dr. Hamburg József. A meetingre ezután hívja meg Cluj zsidóságát a rendezőbizottság.

Filmbemutató a Royal slágermozgóban: Mayerling. A mayerlingi tragédiát, Rudolf trónörökös és Vetsera Mária bárónő regényét filmesítette meg Anatole Litvak, az Equipage és annyi más világsiker nagyevű rendezője, Charles Boyer és Danielle Darrieux, a legnépszerűbb francia művészpárral a főszerepekben. Történelmi figurák vonulnak fel előttünk. Az öreg, beteges Ferenc József, a szép Erzsébet császárnő és a magárahagyott Rudolf trónörökös, ki reggelig tartó mulatozásokban, ivásban és futó kalandokban próbálja fojtani unalmát és idegességét, míg meg nem ismerkedik az alig 17 éves ragyogó szépségű Vetsera Máriával. Halálosan egymásba szeretnek. Gyönyörű téli éjszakán a történelmi nevezetességű mayerlingi vadászkastélyban utolsó óráikat töltik a szerelmesek. Már elhatározták, hogy együtt halnak meg. 1889 január 30-án reggelén, mikor a nap felragyog, eldördül az első lövés. A fájdalomtól félőrülten csókolgatja halott szerelmesének kezét. Még egy lövés... és csend borul a mayerlingi vadászkastélyra. A „Mayerling“ nemcsak a legszebb film, de a legszebb szerelmi regény is.

Megerősítik Sztalin betegségének hírét

Minden eshetőségre felkészül a kommunista párt vezetősége. Tovább folyik a trockisták üldözése

PÁRIZS, szeptember 23. (Rador.) A Havas jelentése szerint Sztalin betegségének hírét megerősítik. Sztalin a Kaukázusba utazott gyógyulást keresni. Ideutaztak Linder és Weinstein moszkvai, illetve kharkovi néves orvosprofesszorok is.

Október első napjaiban egyébként összeül a kommunista párt vezetősége, hogy minden eshetőségre tekintettel, határozatot hozzon.

A Trockij-per elítélteivel való kapcsolatokkal gyanúsítottak üldözése különben folyik. Ezért Moszkvába rendelték a szovjet összes külföldi katonai attaséit.

Ros-hasana Moszkvában

Az „Emess“ és az ateisták szövetsége

Moszkva, szeptember 23. Ebben az évben nyugodt atmoszférában zajlott le Roshasana Moszkvában. Az ateista szövetség vallásellenes propagandája, mely az ideai zsidó nagyünnep alkalmával sem maradt el, nem változott ki nagyobb visszhangot a közvéleményben. Az imaházak mind megteltek és nagy számban vettek részt a zsidók az ünnepi istentiszteleteken. Az ateista szövetség által kiadott brosúrákat egyáltalán figyelmen kívül

hagyta a jiddis napisajtó. Az Emess című napilap éles kritikát gyakorolt a szövetség működése és a zsidó nagyünnep alkalmával kiadott broszúra felett. Különösen azon passzusra ellen, amelyben a szövetség kijelenti, hogy a palesztinai arabok zsidóellenes zavargásait az angol imperializmus sugalmazta. A lap hangsúlyozza, hogy nem lehet ilyen hangon írni „az arabok hőies szabadságmegzámáról“.

— Urmössy Magda hangversenye. Kedden este tartotta az Unitárius Nőszövetség hangversenytermében Urmössy Magda, a kitűnő hangú primadonna hangversenyt. A diva jól volt disponálva és valóságos elragadta hallgatóságát, tiszta, nemes szopránjával. A műsor első részében Claude Romano Lehár, Jacobi stb. dalokat adott elő, míg szünet után divatos operettek slágereit énekelte. Urmössy Magdát viharos tapsal és többszörös kiáltással ünnepelte a közönség.

— ELJEGYZÉS. Fischer Bözsit (Cluj) eljegyezte dr. Kaszner Rezső.

— Constantinescu-Iasi pere a legfelsőbb katonai törvényszék előtt. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt kezdte meg a legfőbb hadbírósg Constantinescu-Iasi professzor perének tárgyalását, akit a chisinaui hadbírósg 3 évi börtönrre ítél. Miután Mora ügyvéd előterjesztette a fellebbezési indokokat, a bíróság elnapolta az ítéletkihirdetést.

Wallace Beery

„Garcia futárja“-ban

Valahol a kubai dzsungelben vannak Garcia tábornok állásai. Az Egyesült Államok elnöke megbizta Rowan hadnagyot azzal, hogy lopja át magát a spanyol vonalon és keresse meg Garcia tábornokot, akinek fontos üzenetet küld. Ez a történelmi váza Wallace Beery legújabb kalandfilmjének, a „Garcia futárja“-nak, melyben spanyol kemet alakít és ha lehet, még önmagát is felülmulja. Partnerei John Boles és Barbara Stanwyck.

— Orvosi hír. Dr. Anca Emanuél v. párizsi és cluji egyetemi tanársegéd, gyomor-, máj-, epe- és bélspecialista, hazatérve, rendeléseit megkezdte Str. N. Torga 2 alatt. Rendel. délután 3—7-ig. Röntgen diagnostical laboratórium. Modern dietetikus kezelés.

— Pályázati hirdetés. Az ardeali Zsidó Diákszegélyző központi vezetősége diákjainak közer ebéd- és vacsorakoszttal való ellátására vállalkozót (menzabérlet) keres. Garancia-képes és vendéglősi szakértelemmel bíró érdeklődők ajánlataikat legkésőbb f. hó 30-ig nyújtsák be a Diákszegélyző irodájába Cluj, Str. N. Filipescu 6. Ugyanott a részletes feltételek is megtekinthetők. A vezetőség.

— A serdülő ifjúságnak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis pohányi természetes „Ferenc József“ keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és leányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk. Az orvosok ajánlják.

— Megjelent az Uj Transilvania szeptemberi száma. Győri Illés István népszerű folyóiratának, az Uj Transilvaniának szeptemberi száma most jelent meg igen változatos tartalommal. Az érdekes írások közül kiemelkednek a következő cikkek: A sankmoritzi nagybeteg, Victor Iamandi az európeér, A vidéki színészet lezüllesztésének okai, Mikes Imre forradalma az aradeai sajtóban, Karácsonyfa Targumures főterén, A cluji kamarai választások elé, A cluji Vilamosmú jubileuma, Anket a cluji sportélet leromlásáról, Megjötték a színészek és még számos rendkívül érdekes közlemény. Kérjen mutatványszámot a lap kiadóhivatalától Cluj, Str. Octavian Goga 13.

A magánalkalmazottak leteittek listájukat a munkakamarai választásokra

Cluj, szeptember 23. Végre kedden este sikerült letenniök a cluji magánalkalmazottaknak is közös szakszervezeti listájukat. Miután az első alkalommal különböző megjegyzésekkel visszautasították a lista elfogadását, ezúttal a listát elfogadták, amely az 1-es számot kapta.

A lista a következő: Dr. Chirila Victor banktisztviselő Cluj, Iovanel Dimitrie üzemi tisztviselő Cluj, Bucur Vasile autorizált könyvelő Cluj, dr. Deutsek Géza jogvédő Cluj, Boros Viktor banktisztviselő Targu-Mures, dr. Muntean Ioan banktisztviselő Cluj, Imbulzan Gheorghe üzemi tisztviselő Cluj, Strohli Mauritiu magánalkalmazott Sighet, dr. Lobstein Sándor drogista tisztviselő Cluj, Madgearu Alexandru magántisztviselő Bistrita, Heim Tibor kereskedelmi alkalmazott Cluj, Kiss János kereskedelmi alkalmazott Turda, Radu Dumitru gyári tisztviselő Cluj, Szilágyi Andrásné gyógyszer-propagandista Cluj, Lebovits Sámuel kereskedelmi alkalmazott Dej.

Póttagok: Beringe Vasile kereskedelmi alkalmazott Cluj, Suppini Victor ipari tisztviselő Cluj, Vajda Béla magántisztviselő Cluj, Clepsa Victor biztosítási tisztviselő Cluj, Salamon Lázár kereskedelmi alkalmazott Targu-Mures, Burghardt Károly kereskedelmi alkalmazott Cluj, Kapdebó László magántisztviselő Cluj, Pollák József kereskedelmi alkalmazott Sighet, Léb Albert kereskedelmi tisztviselő Cluj, Neustader Gheorghe ipari tisztviselő Cluj, Bidner János magántisztviselő Bistrita, Salamon Mihály kereskedelmi alkalmazott Cluj, Serban Iosif banktisztviselő Turda, Székely Márton fűszer-kereskedelmi alkalmazott Cluj, Máté József banktisztviselő Cluj.

A cluji két magánalkalmazott szervezet, amelynek képviselői szerepelnek a listán, már lázasan készülődik a választásokra. Vasárnap, szeptember hó 27-én, délelőtt 10 órakor az Uj Kereskedelmi és Iparkamara (Albina) palota nagytermében közös választói nagygyűlést is tartanak, ahol a jelöltek ki fogják fejteni azt a programot, amellyel a két szervezet indul a választási küzdelemben.

Öhlmacherné Hellmann Magda okl. francia nyelvtanárno tanításait megkezdte. (Str. Calugaritelor 1. sz.)

— Törhetetlen üveg fából. Nemrégiben kaptunk hirtelen a hajlítható üvegről, amelyet különösen dísz tárgyaknál és filmfelvételeknél vettek eddigelé használatba. Most a törhetetlen üveg régi problémáját valószínűleg meg a német üvegpár. Az egyik darmstadti gyár megkezdte a törhetetlen üveg nagyban gyártását. „Törhetetlen üveg“ elnevezéssel eddig is hoztak forgalomba készítményeket, ezek azonban, bár sokkal ellenállóbbak voltak a közönséges üvegnél, még sem bizonyultak teljesen törhetetlennek. Elterjedésüket emellett az is nagyon gátolta, hogy igen drágák voltak. Az új törhetetlen üveg — bármely meglepően hangozzék is ez — fából készül. Bonyolult vegyi eljárással a fát áttetsző folyadékká változtatja az új eljárás. Amikor ez az izzó folyadék kihül és megkeményedik, ugyanolyan lesz, mint az üveg. Vágni, furni, sajtolni, formálni lehet. És még egy óriási előnye van, sulya a rendes üveghez képest sokkal kevesebb, alig a felesúlyát teszi ki a régi üvegfajtáknak.

Elegáns Szép Olcsó

Az ujjonnan megnyit

„FEMINA“

Női, leányka téli és átmeneti kabátok, valamint eszkluzív szövetek nagy választékban.

CLUJ, Str. Memorandului 1.

— Újabb földesuszamlás volt Norvégiában. Oslóból jelentik: Lönneél újabb földesuszamlás történt. Lön falu épen maradt összes házai elpusztultak.

— Az új valutabeváltási árfolyamok. Bucurestiből jelentik: A CFR új valutabeváltási árfolyama október 1-től a következő: francia frank 6.70, svájci frank 32.20, belga frank 3.50, dollár 167.60, német márka 42.50, holland forint 69, csehkorona 4.20, olasz lira 8.90, ottoman-lira 81.10, font sterling 512, léva 1.30, zloty 19.50, dinár 3.10, drachma 1.20, pengő 29.70, silling 24.80. A német márka, léva, pengő, dinár és drachma után semmilyen felárat nem vesznek, az olasz lira után azonban 10, az osztrák silling után 20, a többi összes valuták után pedig 38 százalékos felárat számítanak.

Egy ágyba való 3 darabból álló **matrac** **Lei 298**

Mag. TAPITEX S. A. Regele Ferdinand No. 9. Telefon 14-51

FILM

épélyes zsi évad

ar kísér, Beethoven hatalmas muzsiká.

negjelenésre kéri a körra is, hogy aki teheti, ez ünnepi alkalomra.

a Hamlet iránt olyan mutatkozik, hogy az statja a vasárnap délműsorát és ekkor is a mi.

Hamlet. (Harmadszor.)

ényes Alice, Kovács, Tompa Sándor, Foroszkó Oszkár, Lantosgy István, Deésy János, Csókás József a főszereplők.

ERA MÚSORA:

Turandot.

27: Bocma. (Matiné. G. al.)

Faust. (V. Grętoiu)

Traviata. (V. Grętoiu)

evics. (Premier.)

EGY MÚSORA:

ás diadala! A francia. Charles Boyer és Dalágsikere. Magyar felzött jegyek elővételben ok kezdete: 3, 5, 7 és 9 nyes jegyek nem érvényesek.

EGY MÚSORA:

im! Mindhárom román tal: I. Az áruló. Nagy Laglen. II. Elcseséit goperett. Anny Ondra. III. Journal. Helyárak: 3, 6, 9 óraker.

ÉSEK

ob apróhirdetés 20 lejre fizetendő. Jelképe van.

sen ujjonnan átrénovalva délelőtt férfiak, délután k és ünnepnepok előtt. Már reggel 5 óráig reggeli Mikv. Dubala-

os, lehetőleg kertes ler 1-re. Ajánlatokat árjellegére a kiadóba.

zmérnök nőül venne egy 500.000 lej hozománnyalasságsságkvetítő irodánál 116.

g elemista tanuló korRegele Ferdinand 107.

angró és detallista, elSzives megkereséseketere a kiadóba kérek.

ba, kapumelletti bejárattal kiadó. Str. Gen.

egdivatosabb színekbenivitelben olcsón kaphaszám alatti asztalos-

vegetárius ételek aetése alatt álló „Flóra“ kaphatók. Rendkívül 3 fogásos ebéd 20 lej. herescu 7. (Kereskedel-

